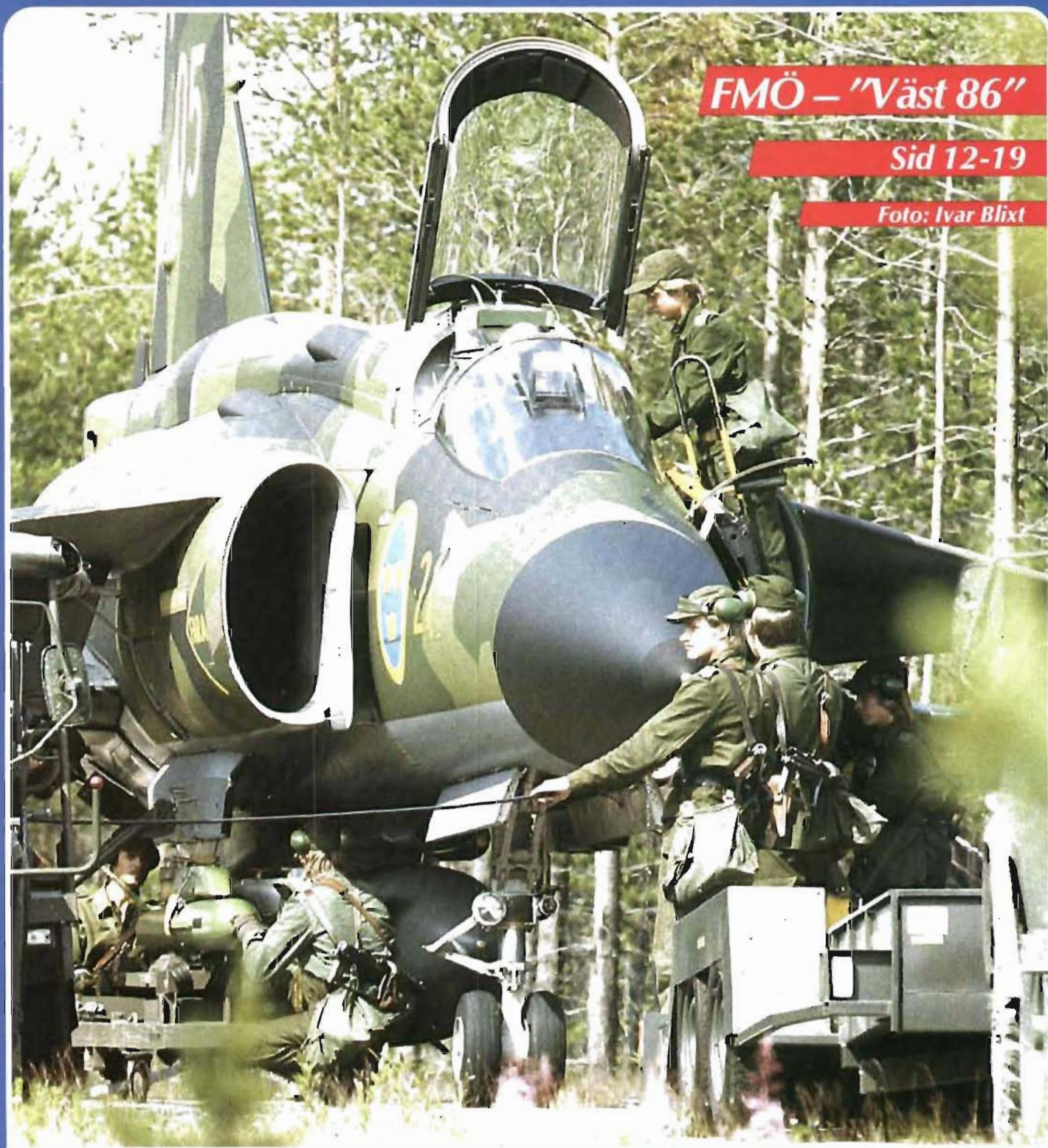


FLYGVAPEN

nytt

1/87



FMÖ – "Väst 86"

Sid 12-19

Foto: Ivar Blixt

"Kamratutmaningen":

Inte störst men STOR

F18:s kamratförening kan inte anta F10:s utmaning i nr 6/86, men vi tycker att föreningen är ganska stor ändå.

Initiativet till föreningens bildande togs av dåvarande C F18, öv 1. Bernt Östh. Det var i maj 1984. Redan på hösten samma år var vi uppe i 470 medlemmar, därav 32 ständiga.

Utöver årsmöten med traditionsenlig ärtmiddag har vi haft "novemberträffar". Första gången höll genlt DICK STENBERG ett mycket uppskattat kåseri om sin tid som C F18 och CFV. Vid nästa träff berättade F18:s siste chef, öv STURE ERLANDSSON vad det innebär att vara militärattaché samt

erfarenheter från tjänstgöring i den befattningen i Bonn.

Höstträffarna avslutas med enkel förtäring och kamrallig samvaro med dans. Kamratföreningens medlemmar var inbjudna att närvara vid avslutningsceremonien i samband med F18:s nedläggning 86-06-30.

Vid senaste höstträffen (nov - 86) var medlemsantalet 581, varav 122 ständiga. Ett glädjande bra resultat med tanke på att F18 aldrig varit ett stort förband. I varje fall inte under de sista tolv åren i egenskapen som FV SÖDERTÖRNSKOLOR, då vi endast var ca 300 fast anställda. ■

Rolf Rasmussen

INNEHÅLL

- Sid 4: Verksamhetsberättelse**
6: Info om INFI
8: F20 utlandsresa
10: Press utan stress
12: FMÖ "Väst 86"
21: Draken-cupen
22: FVRF-bilagan
28: Frivillig befälsutb

Nr 2/87 utkommer ca april

Nordens största flygmilitära tidskrift

35.000 ex.

Chefredaktör &
ansvarig utgivare:
Redaktionschef:
Redaktör:
Prenumeration:

BENGT LÖNNBOM
GÖSTA EDWARDS
JAHN CHARLEVILLE
GUNNEL WIRÉNIUS

Ljungbergs Tryckeri, Klippan 1987-02-27/858

BIDRAG från läsekretsen välkomnas. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera allt material. – Endast "Ledaren" ger uttryck för CFV:s åsikter. För signerade artiklar svarar resp författare, för redigering och layout redaktören.

ÅTERGIVANDE av textinnehållet medges – källan önskas tydligt angiven.

ADRESS:
FlygvapenNytt
Flygstaben/Info, Box 80004
104 50 Stockholm

TELEFON
08-788 75 69
el 67
vx: 788 75 00

Prenumerationspris 1987 25 kr.

Postgironummer 31 69 97-6

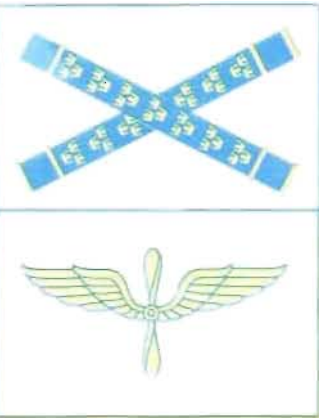
Kassa 103:6 Flygstaben

Första
J 35 'Johan'

Till F10
3 mars -87



Foto: Hjalmar Anefjord



FV inför FB 87 – Försvarsuppgörelsen pekar mot:

Nominell ram nära nivå 6 som reellt blir lägre än nivå 1

Genom den försvarsuppgörelse mellan Socialdemokraterna och Folkpartiet som träffades i januari i år, kan huvuddragen av 1987 års försvarsbeslut i riksdagen (FB 87) nu skönjas. Försvarskommittén har lagt sitt slutbetänkande.

Uppgårelsen innebär en förstärkning med drygt sex miljarder kronor för hela försvaret under försvarsbeslutsperioden 1987-92. Ekonomiskt är detta ett klart positivt trendbrott för försvaret. Det är emellertid bara hälften av vad ÖB redovisat som nödvändigt för att hejda en fortsatt eftersläpning relativt omvärlden.

● ● I ÖB:s programplan 87-92 ("ÖB 87-92") framhölls mycket starkt *behovet av att förstärka luftförsvaret*. Även försvarskommittén har i sitt betänkande understrukit detta. I "ÖB 87-92" tillgodosågs detta bl a genom tillförsel av ytterligare en jaktdivision JA 37, som av ÖB och CFV bedömdes vara den på sikt mest kostnadseffektiva åtgärden. Åtgärden var dock möjlig först i de båda högre nivåerna (nivå 6 och 7). I de lägre nivåerna (nivå 1-4) innebar planeringen för Flygvapnet en konsolidering med återtagning av tidigare eftersläpningar liksom införande av ett antal mycket angelägna kvalitetsförbättringar. I sin helhet inrymdes dessa dock först i nivå 5. En enig militärledning konstaterade, att samtliga nivåer under nivå 7 innebar en mer eller mindre snabb urholkning och eftersläpning relativt omvärlden.

Vad kommer då FB 87 att innebära för Flygvapnet? – så långt vi nu kan se och innan riksdagen formellt fattat beslut.

Försvarsuppgörelsen anger att försvarsmakten 1987-92 skall utvecklas enligt *nivå 1* i "ÖB 87-92" med tillägg för ett antal riktade åtgärder. För Flygvapnet innebär det en nivå som 1987-92 i *ekonomiska* termer ligger mellan nivå 5 och 6, men som till sitt *faktiska innehåll* avsevärt skiljer sig från vad som i "ÖB 87-92" inplanerats i dessa nivåer. I ÖB 87-92 har de tillförda resurserna utöver nivå 1 fördelats på ett optimalt sätt mellan åtgärder som medfört ökad operativ effekt såväl på kortare som längre sikt. Den planerade utvecklingen i de olika nivåerna har därutöver eftersträ-

vats ske med bibehållen balans inom och mellan olika funktioner och delprogram.

● ● Den viktigaste riktade åtgärden rörande Flygvapnet i försvarsuppgörelsen utgörs av satsningen på svensk robotindustri och dess möjligheter att utveckla och tillverka en inhemsk radarjaktrobot. Åtgärden har sin grund i vissa säkerhetspolitiska överväganden och kan – om den når fram till önskat resultat – leda till fördelar i dessa avseenden. Den kan med samma förbehåll också komma att ge en del operativa och andra användarfördelar. Det måste emellertid också konstateras, att dessa fördelar inte kan bli realiserade fullt ut förrän på andra sidan sekelskiftet. Det löser med andra ord inte 90-talets problem.

För Flygvapnets del innebär försvarsuppgörelsen vidare, att den materielutveckling och -anskaffning som planerades ske under den första femårsperioden (1987-92) i nivå 1 (bibehållande nivån) måste urholkas med ca 800 Mkr. Detta blir följden efter det att de riktade åtgärderna fått sin del av medlen och när hänsyn tagits till relativa ramreduktioner och kostnadsökningar. Ramreduktionerna består bl a av en av regeringen beordrad *överföring av nära 200 Mkr* till Armén. Kostnadsökningarna består främst av fördyringar jämfört med tidigare underlag inom några materielsystem.

● ● Trots att försvarsuppgörelsen således ger Flygvapnet en nominell ram som under den första femårsperioden ligger nära nivå 6 i "ÖB 87-92", blir sålunda det *reella utfallet under samma period lägre än nivå 1!* Skillnaden beror främst på den radikalt annorlunda planeringsstrategi, som präglar försvarsuppgörelsen jämfört med "ÖB 87-92". I försvarsuppgörelsen eftersträvas fördelar, som kan uppnås först på lång sikt. Under tiden finns *betydande brister* inte minst i Flygvapnet, vilka i förhållande till de krav som ställs innebär klara *risktaganden*.

Sedan det blivit klart att försvarsuppgörelsen inte inrymmer någon möjlighet att förstärka luftförsvaret med JA 37, är det desto angelägnare att möjligheterna till förstärkning med en fjärde Draken-division säkerställs. Kostnaderna härför är inom perioden 1987-92 förhållandevis små. ■

Verksamhetsberättelse

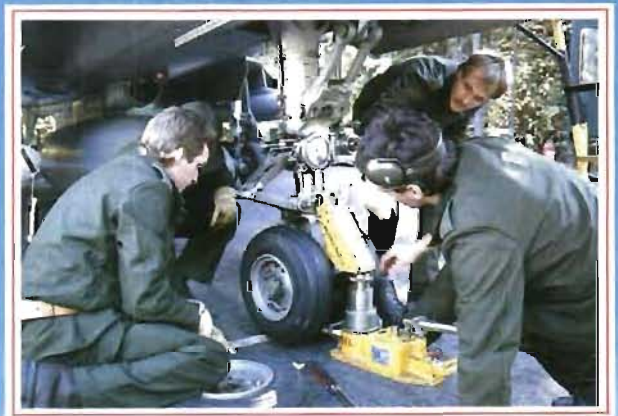


Foto: Arne Johannesson & Claes Jörnskiöld

FLYGÅRET 1985–86

CFV har till regeringen 1986-11-28 överlämnat sin årsredovisning. Detta dokument har genom åren haft sin tyngdpunkt på olika områden, typ: obalans i ekonomin, avsaknaden av politiska beslut, osäkerheter i framtida materielltillförsel. Årets upplaga är klart "personalprioriterad", d v s innehållet präglas av den personalkris som drabbat Flygvapnet och vars verkningar FV ännu inte sett slutet av. – Här en sammanfattning av årsredovisningen, som omspannar budgetåret 1985/86.

Verksamheten inom anslag "D1 Flygvapenförband, ledning och förbandsverksamhet" har under 1985/86 genomförts enligt regleringsbrevet. Hård prioritering har varit nödvändig och i tidigare årsredovisningar anmälda eftersläpningar eller brister har endast i begränsad omfattning

kunnat åtgärdas. I vissa fall har eftersläpningar och brister ytterligare förstärkts. I samband med lokal verksamhetsplanering och under budgetdialogen 1985 har nödvändig begränsning, främst föranledd av personalbrist, beslutats i myndigheternas produktionsmål för 1985/86. I årsre-

dovisningen sker värderingen dock mot av regeringen ålagt uppdrag (primäruppdraget).

I årsredovisningen anmäls i flera fall *bristande måluppfyllnad*. Den väsentligaste orsaken härtill är brist på personal. I CFV skrivelse 1985-11-25 nr H

Personal- situationen allvarlig

486:6672, bilaga 2 anmälda förhållanden vad gäller personalsituationens konsekvenser har gällt även under 1985/86.

● ● Obalansen mellan behov och tillgång på personal beror främst på att **förtidsavgångarna** varit större än prognostiserat samt att nya uppgifter ålagts CFV utan tillräckligt personaltillskott. Följden har blivit, dels att uppgifter flyttats till andra nivåer eller enheter och försvårat eller omöjliggjort planerad rationalisering inom dessa, dels att planer för organisations- och personalutveckling inte har kunnat fullföljas på avsett sätt. Sammantaget bedöms *personalsituationen i Flygvapnet som mycket allvarlig*.

Förlusten av ett stort antal färdigutbildade, kvalificerade flygförare kommer under lång tid att få allvarliga konsekvenser. Detta gäller såväl möjligheten att bibehålla en kompetent ledningsorganisation inom flygsystemen som möjligheten att ge kontinuitet inom flygutbildningen. Problem föreligger bl a vad gäller överförandet av det taktiska och flygsäkerhetsmässiga arvet till den yngre generationen. Om förtidsavgångarna bland flygförare skulle ha fortsatt utan att lämpliga motåtgärder vidtagits, skulle snabbt ett läge inträffa där *anbefalld beredskap inte kunnat upprätthållas och krigsdivisionernas förmåga allvarligt sjunkit*.

Det under året träffade särskilda löneavtalet för **flygförare** har minskat avgångarna bland flygande personal i s k mellanålder. Obenägenheten hos de yngsta flygförarna att teckna avtal är emellertid oroande. Ansträngningarna att förmå den flygande personalen att stanna kvar i Flygvapnet måste fortsätta.

Förtidsavgångar bland **teknisk personal** är likaså mycket oroande. Under de närmaste åren kommer personalbrist att föreligga såväl för erforderlig flygtidsproduktion som för basförbandsproduktion (mob- och krigsplanläggning, befälsutbildning, övningar).

Även inom andra områden – t ex stridsledning, samband, vädertjänst och förvaltning – har förtidsavgångarna lett till allvarliga avbrott i produktionen.

För att situationen inte skall förvärras och oreparabla skador uppstå är det av största betydelse att åtgärder snarast vidtas, så att den anställda personalen väljer att stanna kvar i Flygvapnet. Marknadsanpassning av löner bedöms vara den effektivaste och snabbast verkande åtgärden.

Inom ramen för 1986 års löneförhandlingar slutförs för närvarande arbetet för att nå betydande förbättringar för nämnda personalgrupper.

● ● Enligt ÖB:s fredsorganisationsplan 1982 (ÖB FOP 82) planerades, som ett medel för att uppnå besparingar, en per-

sonalminskning motsvarande 1265 personer. Personalminskningen förutsattes kunna ske inom flera verksamhetsområden, dels genom indragning av enheter (t ex F1, F18), dels genom verksamhetsrationalisering (förråd, förplägnad, sjukvård etc). Personalminskningen förutsattes kunna ske i huvudsak genom naturlig avgång i samband med pensionering.

Personalminskning genom indragning av enheter har i stort följt planerna. Den till följd av indragningarna ökade arbetsbördan för kvarvarande enheter och personal underskattades dock vid planeringstillfället. Obalans har därför uppkommit mellan behov och tillgång främst vad gäller militär personal. Inom den s k stödproduktionen har brister nu konstaterats, vilka *påverkar mobiliseringssäkerheten*. Personalminskningsmålet enl FOP 82 bör därför snarast omprövas. CFV har tidigare anmält detta förhållande till ÖB i programplaneunderlaget 1986-91 och 1987-92.

Personalsituationen för militär personal har tvingat CFV att prioritera rekrytering och grundutbildning. Satsningen medför ökat behov av flygtid (flygtidsproduktion) samt fler lärare/instruktörer vid skolförbanden och flottiljerna. Under planeringen inför 1985/86 har därför begränsningar gjorts av verksamheten inom operativ och krigsorganisatorisk verksamhet samt allmän ledning. Begränsningar har varit nödvändiga även vad gäller tillämpningsövningar och befälsutbildning.

Den totalt uttagna flygtiden har understigit det i anslagsframställningen anmälda flygtidsbehovet. Förtidsavgångar bland flygförare har dock medfört att det individuella flygtidsuttaget i stort har kunnat tillgodoses.

● ● 1985/86 har **ingen omkommit** genom flygolyckor. Åtta flygplan har dock totalhavererat vid sex haveritillfällen. Ett flyghaveri bedöms ha sin orsak i materiellfel. I övrigt bedöms haveriorsaken vara mänsklig felfunktion. Haverierna analyseras i Försvarets flygsäkerhetsanalys 85/86 (OFYL 1317). CFV arbete för ökad flygsäkerhet ges fortsatt hög prioritet.

Under 1985/86 har cirka tolv procent mer flygtid än planerat uttagits på flygplan TP 84 Hercules. Överutnyttjandet kan helt hänföras till Sveriges medverkan vid hungerkatastrofen i Etiopien. Det höga flygtidsuttaget och långa utlandskom-

mendingar har medfört en hög belastning på personalen med oregelbundna och obekväma tjänstgöringsförhållanden och betydande övertid.

Beslutad uppbyggnad av en tung flygtransportenhet på F7 har inte heller under 1985/86 kunnat genomföras fullt ut, då ingen personal f n kan överföras från 35- eller 37-systemen. Uppställt organisationsmål bedöms inte bli uppnått under 1980-talet.

Behovet av räddningstjänst med helikopter för det civila samhället ökar ständigt. Sammantaget är sådana insatser under budgetåret 1985/86 (inkl de akuta sjuktransporterna) fyra gånger fler än insatserna inom den militära flygräddningen. Den övre gränsen för denna verksamhet är uppnådd med nuvarande resurser och organisation. Tillgängligheten på räddningshelikoptrar har varit lägre än tidigare år p g a tekniska fel samt ombyggnad av fyra av FV:s HKP 4:or till ubåtsjakt för Marinens räkning.

● ● Uppdraget att öka **Trafikflygarhögskolans** (TFHS) kapacitet till antagning av 60 elever/år har inte kunnat genomföras. Orsaken är personalbristen i Flygvapnet samt otillräcklig medverkan från flygbolagen. Det är angeläget att den lägre utbildningsvolymen vid TFHS inte tillåts orsaka ytterligare försvagning av FV. Regeringens linje är också att hålla FV:s kapacitet uppe.

Den nya basorganisationen (basbat 85) har införts under året. Materiell omorganisation av basbataljonerna är mer arbetskrävande än vad som förutsetts och försvåras av teknikerbristen och brist på förrådsmän. Om planerad personalåtertagning inte sker, kommer tiden för omorganisationen att förlängas på ett icke acceptabelt sätt.

Grundutbildning av värnpliktiga har genomförts i stort enligt plan. Ett flertal förband anmäler dock att p g a befälsbrist den allmänmilitära utbildningen under praktiskskedet inte blivit genomförd i planerad omfattning.

Repetitionsutbildning (RU) har genomförts i stort enligt plan. Dock har ett par övningar inställts. Ett genomgående problem vid RU är att anstånd meddelas ett stort antal värnpliktiga, ofta i ett sent skede. Detta försvårar planering och genomförande. M h t den nödvändiga prioriteringen av grundutbildningen av anställd personal föreligger även problem att till krigsförbandsövning (KFÖ) frigöra fast anställd personal med fredstjänstgöring vid Flygvapnets skolor. Problemet kommer att kvarstå under de närmaste åren. Trots hög prioritet för KFÖ ser CFV svårigheter att i närtid genomföra planerad KFÖ-verksamhet. ■

FSI/Prod

Vad menas med ett GOTT FLYGSÄKERHETSLÄGE?

Ett flygsäkerhetsläge kan beskrivas på flera sätt. Den vanligaste metoden är att utifrån antalet haverier och förlorade flygplan göra en bedömning av läget. Man skall dock ha klart för sig, att skillnaden mellan haveri och allvarligt tillbud i stor utsträckning kan bero på tillfälligheter. – Detta förhållande torde dessutom gälla alla slags olyckstillfällen i samhället. Civilt talas ibland något vanvördigt om "slumpens skördar".

Man skulle även kunna göra en gradering av flygsäkerhetsläget genom att bedöma de resurser man ställt till flygsäkerhetens förfogande. Bedömningen gäller härvidlag de balanserade resurserna – dvs personal, materiel och utbildningsmetoder – och hur de utnyttjas. Till ytterligare visso kan det vara så, att trots ett litet antal haverier kan flygsäkerhetsläget bedömas som dåligt, om haverierna är så kallade onödiga haverier.

Under kalenderåret 1986 har i FV fem haverier inträffat. Fem flygplan och en helikopter har förlorats. Ingen förare/besättningsman har omkommit.

Senast någon omkom var i februari 1985, i skrivande stund alltså för två år sedan. Bara en gång tidigare i FV:s historia har en ungefär lika lång tidsperiod förflutit utan att någon omkommit. Det var perioden mellan februari -79 och december -80.

● ● Vid studium av den senaste femårs-perioden finner man, att i snitt har fem haverier inträffat per år. Några haverier är kollisioner med två förlorade flygplan. – Antalet omkomna har successivt minskat – totalt bara två under de senaste tre åren. Genomsnittssiffran för femårsperioden blir 1,6. En visavi tidigare femårsperioder positiv trend. Målet i dag, liksom tidigare, är dock ett permanent nolläge.

Orsakerna till haverierna kan till en tredjedel hänföras till materielfel. Två tredjedelar faller på fel i förarfunktionen – dvs den mänskliga faktorn.

Samtliga flygförband utom Krigsflygskolan/F5 har drabbats av haverier under de senaste fem åren. F7, F15 och F17 har haft vardera ett haveri; alla orsakade av materielfel. Övriga flottiljer har drabbats av två eller fler haverier. Merparten av haverior-sakerna hänför sig till den mänskliga faktorn.

14 haverier under femårsperioden har inträffat i samband med övning i luftstrid. Kollisioner har varit det vanligaste händelseförloppet – sex have-

rier har inträffat med elva förlorade flygplan. De haverier som orsakats av fel i förarfunktionen under de senaste två åren har samtliga inträffat under övning i luftstrid.

● ● Under det senaste året har CFV infört en viss begränsning av den typ jaktstrid som benämns "kurvstrid". I sådan strid har båda parter som huvuduppgift att skjuta ned "motståndaren". Det har visat sig, att om sådan strid bedrivs med samma flygplantyp uppstår lätt flygsäkerhetshotande situationer. I många länder är denna stridstyp förbjuden – just pga alltför många haverier. Har den ena parten däremot till huvuduppgift att undvika stid mot annan jakt och att dra sig ur om sådan strid ändå uppstår, får striden i regel ett annat förlopp där riskerna för misslyckande inte är lika stora.

Självfallet måste också strid jakt mot jakt behärskas. Det viktigaste för framgång är då en skickligt utförd förbandssamverkan, vilket är enda möjligheten mot moderna högprestanda-flygplan. Vikten av kunskaper om den moderna luftstriden kan inte nog

betonas. Haverierna kan till del bero på kunskapsbrister – framför allt den djupare insikten som måste finnas om modern stridsteknik, systemtänkande och prestandafaktorer.

● ● CFV har också ställt krav å noggrannare planering av luftstridsövningarna, förbättrad utbildning bl a i målspaning m m. Tekniskt förbättras säkerheten genom t ex införande av stroblights (= blyxtljus/antikollisionsljus), markkollisionsvarning, förbättrad registrering, lättviktshjälm m m.

CFV anser det viktigt, att åtgärder sätts in så att luftstriden blir mindre riskfylld. Detta bedöms kunna ske utan att förmågan i krig eftersätts. Viljan att förbättra flygsäkerheten måste ha stor genomslagskraft både på central och lokal nivå. Förhoppningsvis börjar resultaten komma, även om mycket återstår att göra. Den här redovisade flygsäkerhetsstatistiken pekar på en delvis gynnsam trend, men tillbuden varnar för all eventuell hybris. Det är alltid svårare att bibehålla ett gott resultat än att förbättra ett dåligt. ■

Flyg I

Haverier och omkomna – kalenderår

Orsaker	Antal	1982	1983	1984	1985	1986
Felfunktion förare		4	5	2	4	3
Felfunktion teknisk personal		-	-	-	-	-
Felfunktion materiel		1	1	1	1	2
Fågelkollision		-	-	-	-	-
Övriga orsaker		-	-	1	-	-
Totalt		5	6	4	5	5
Omkomna		3	3	1	1	0

(Under 1986 har ett haveri inträffat med dödlig utgång. Det gällde en österrikisk flygförare under inskolning vid F10.)

Flygvapnet är den försvarsgren som tidigast kom i kontakt med INFI, ett ADB-system för förenkling och effektivisering av försvarets fastighetsförvaltning. ☆ På försommaren 1986 hade samtliga flygförband utrustning och programvara för INFI.

F21 försökskanin Info om INFI

Syftet med INFI är att hantera information för försvarets fort- och byggverksamhet och därmed vara ett hjälpmedel inom fastighetsförvaltningen. INFI är konstruerat som en uppsättning byggstenar. Grundblocket heter Fastighetsregister, ett delsystem som måste finnas med för att man ska kunna använda sig av de övriga. Dessa är bl a: Försörjningsmedia, Maskin-

installation, Verksamhetsplan och Flygfältsunderhåll. Varje myndighet kan välja det block man har mest nytta av. Detta gör systemet mycket flexibelt.

Flygfältsunderhåll. – För närvarande sker en inmatning av uppgifter i systemet, berättar Göran Broberg, ställföreträdande projektledare för INFI.



När sekretessfrågan är löst kan INFI användas för att effektivisera rutiner för flygfältsunderhåll.

Alla som skall använda INFI på de olika myndigheterna inbjuds till en veckas utbildning i Eskilstuna. De ska i sin tur kunna leda vidare utbildning på "hjemmaplan".



Strilsystemet innefattar flera typer av förband, vilka har som uppgift att leverera luftlägesinformation för bl a insatsbeslut, luforsändning och alarmering av civilbefolkningen.

Ett av dessa förband vid F17 har gemensamt med försvarsmaktsövningen "VÄST -86" i fjol höstas genomfört KFÖ med reservoffice-rare vid "rodret" för inkallad värnpliktig och frivillig personal, ca 150 män och kvinnor.

Efter inryckningen genomfördes ett utbildningsskede om 45 timmar omfattade bl a transport- och förplägnadstjänst, lednings- och stabstjänst, markförsvars- och sjukvårdstjänst samt inte minst luftbevakningstjänst. Tillämpningsövning följde därpå under fem dygn, där personalen övades

– Till att börja med måste alla fastigheter registreras, så att planerade åtgärder kan kopplas till rätt objekt, säger han.

Ett av de viktigaste blocken för försvaret är kanske Flygfältsunderhåll. Syftet med just detta block är att man snabbt ska få tillgång till flygplatsens status, gällande själva banan och tillhörande byggnader m m. Flygfältsunderhåll ska också vara ett planeringshjälpmedel för behövliga underhållsåtgärder.

Ett problem som projektledningen vid FortF i Eskilstuna just nu brottas med är den viktiga sekretessfrågan. Man har hittills arbetat på dispens för att få behandla hemlig information i systemet. Fulla nyttan av INFI nås inte förrän alla sekretessfrågor är lösta. INFI:s projektledning avvaktar bl a en lösning i form av ett behörighetskontrollsystem.

Försöksmyndighet. – F21 i Luleå är en av de lokala myndigheter som tidigt blev försöksmyndighet för INFI. F21 utnyttjar redan blocken Materialredovisning, Fas-

tighetsregister, Verksamhetsplan, Maskininstallation och Flygfält.

Lars-Åke Josefsson, Fortenheten vid F21 berättar:

– Vi har hållit på i drygt 1 1/2 år nu och mina erfarenheter är mycket positiva. I blocket Verksamhetsplan kan vi i dag mycket lättare utarbeta en budget för alla objekt. Det är mycket lättare att göra nödvändiga analyser. Och kostnadsutvecklingen för olika projekt kan bedömas på ett enklare och effektivare sätt.

Lars-Åke Josefsson menar, att INFI förenklat rutinerna på fortetenheten. Det går fortare att leta fram de uppgifter man tidigare måst ta fram ur olika pärmsystem.

Chefen för fortetenheten vid F21, Ragnar Simonsson, håller med om att INFI ger god överblick över verksamheten.

– Den första reaktionen var att arbetsbelastningen nog skulle bli större, men efter ett jobbigt initiativskede ser vi fördelarna. Vi skulle nog i dag inte kunna vara utan INFI. ■

Mats Gustavsson

Övande luftbevakare

Markeringsövning vid F17



i resp nivåer och befattningar. – En väl genomförd övning!

Påföljande helg genomfördes parallellt en strilövning luftförsvaret med vpl och frivilligpersonal ur fyra luftbevakningskompanier.

Kompanierna, med sina luftbevakningsstationer spridda över stora ytor, bidrar utöver luftbevakning till god övervakning av vad som sker på mark- och havsytan. Kompaniernas luftförsvarsgruppcentraler och ls, som bemannades av såväl vpl som frivillig personal, har skapat en stor del av luftlägesinformationen och inte minst medverkat till att skapa en god anda.

Naturligtvis består förbandet även av ytterligare enheter, vilka också medverkat till att förbandet genomfört övningen på ett positivt sätt. ■

Conny Nöbelin



En av höjdpunkterna för eleverna vid Flygkrigshögskolans högre kurs är den traditionella utlandsresan som F20 årligen genomför. Sedan 1948 har 18 europeiska länder samt Tunisien besökts. Utbildningsmålet är att ge eleverna kunskaper om andra länders försvar beträffande uppgifter, organisation, materiel och därmed kunna göra jämförelse med det svenska försvaret. Vidare får eleverna en inblick i programläggning av utländska besök samt kraven härpå. En nyttig kunskap för framtida besök vid den egna flottiljen. Resan förbereds nog. Den följs efteråt upp bl a genom en medhavd resehandbok och en fyllig avslutande reserapport. En god övning således i många studieamnen.

Av överste JAN WESTBERG

1986 års resa gick till Österrike och Schweiz medio oktober. Avfärd med ca 90 lärare och elever skedde från Ärna F16 med en TP 84. Första målet var Wiens flygplats, varifrån vi åkte buss ca 50 km till Wiener-Neustadt och vårt första besöksmål och förläggning – *Theresianische Militär Akademi*. Här fick vi under eftermiddagen genomgångar, bl a en praktisk demonstration av alpinistutbildning och helikopterräddning i alpterräng.

Under våra österrikiska besöksdagar genomfördes en stor militäroving "Herbstübung -86" för ca 33000 man. En dag ägnades åt besök av denna i delstaten Stiermark, ca 100 km söder om förläggningssorten. Här fick vi studera försvar grupperat i höjdterräng samt besöka övningens presshögkvarter för genomgång.

Eftermiddagen avslutades med en intressant visning av munkklostret Vorau med anor från 1100-talet.

Tredje dagen började tidigt med ett besök vid Wiens Armémuseum (Heeres Geschichtliches Museum). Ett museum väl värt ett besök och som ger många återblickar på Österrikes storhetstid.

Vi fick bl a en redogörelse för tillvägagångssättet då ärkehertigen Frans Ferdinand och hans maka Sophia von Chotek mördades i Sarajevo 1914, som blev inledningen till första världskriget. Det första skottet mördade Frans Ferdinands maka, det andra skottet ändade Frans Ferdinands liv. Dessa detaljer kan man se på vänstra sidan av hans uniformsrock. Den läkare som tog hand om Frans Ferdinand trodde att han var skjuten i hjärtat. I själva

verket hade kulan gått igenom högra sidan av kragen och in i halspulsådern. Ärkehertigen föll över på vänster sida, varvid blodet rann på insidan och ut igenom uniformens vänstra sida. Parets bil med kulhål fanns att beskåda. – En ruggig historia som omedvetet förde tankarna till Sverige ...

● ● Vid middagstid var det dags att via Wiens flygplats fortsätta till Schweiz. Vid passage av gränsen eskorterades vår Hercules av en Hawker Hunter och en F-5E Tiger till landningen på Emmens flygplats. Därefter följde en genomgång rörande Schweiz försvar och en presentation av Pilotskolan. Presentationen av Pilotskolan skedde avdelningsvis och på ett lätt-

Flygsimulatorer har sedan 1961 funnits som hjälpmedel i Flygvapnet för utbildning och träning av flygflottiljare. ● Försvarsupplysning i samband med såväl inhemska som utländska besök har varit ett annat användningsområde, även om det har varit i mindre omfattning jämfört med huvudanvändningen. ● I FV:s strävan att effektivisera och rationalisera dagliga rutiner etc, har nu en ny kundkategori i inlärningsyfte sammankopplats med simulatortjänst. Markpersonal.

personal skall varje elev genomföra en enkel motorkörning i ett flygplan. Om skolningens "Rektor magnificus", flygverkmästare Tage Larsson, berättar för FlygvapenNytt, att det finns stora direkta

Sedan: Flygtekniker Mats Eriksson på instruktörsstolen vid flygplanen.

I tv: Flygplanreparatur Mikael Lagger konstaterar OK efter motorkörning.

Att minska utbildningskostnader har ständigt varit ett mål. Simulatorer har varit goda sparbössor. Vid F16/SeM om skolning av Uppsala-basens personal till JaktViggen har nu även markpersonalen fått tillgång till JA 37-simulatoren.

Enligt utbildningsprogrammet för kompaniernas och tekniska enhetens



Med Flygkrigs- högskolan på traditionell utlandsövning



samt sätt med skämtsamma inslag av bl a sång och viftning med svenska flaggor.

Ca 1500-1800 söker årligen till denna pilotutbildning. Efter ett antal urval-gallringar återstår normalt ca 30 som får militär flygutbildning. Av dessa stannar 1/3 i vapnet, 1/3 går till Swiss Air och 1/3 går in i milissystemet – d v s alla stannar i praktiken kvar på något sätt.

Följande dag började med en genomgång av Schweiz luftförsvaret av en svensktalande officer. Denne hade varit biträdande försvarsattaché i Stockholm och bl a utnyttjat komvux för svenska språkstudier.

Efter detta visades på Emmens flygplats samtliga aktuella flygplan i Schweiz flygvapen. I visningen ingick en start med Mirage utrustad med startraketer (JABO).

Det var ett kort men sevärt skådespel att se flygplanet lämna i dimma efter 200 m. Därefter åkte vi upp till en föreläsningsskjutning mot markmål. Målet låg i en alpsjö – Alpnach. I dålig sikt anföll man med Mirage Hawker Hunter och F-5E – med samtliga vapenalternativ. Man var begränsad i anfallsriktning och minst 20° dykvinkel. En imponerande uppvisning med tanke på vädret och de höga alptopparna runt omkring.

Dagen avslutades med visning av helikopterutbildningen vid Alpnach och på kvällen hedrade schweiziske flygvapenchefen oss med att vara värd för en inofficiell middag.

Näst sista dagen besökte vi Pilatus Flugzeugwerke i Stanz, där vi bl a studerade PC-9 Turbotrainer, som är företagets

”flaggskepp”. Därefter följde ett besök på trafikmuséet i Luzern. Det är väl värt en resa till Luzern för att besöka detta museum – Verkehrshaus, som innehåller det mesta i transportväg. Att ”flyga” genom Schweiz med hjälp av muséets SwisSORama blev en hisnande upplevelse för oss alla.

● ● Redan på sista utlandsresedagens morgon bar det av hem till Sverige. TP 84-start från Zürich flygplats. Fyllda av intryck och tacksamma mot gästfria och öppna värdar i Österrike resp Schweiz.

Resan finns även dokumenterad i en reserapport för den som är intresserad av en mer sakinriktad detaljbeskrivning av studiemalet. ■

C F20

Ny kundkategori i JA-simulator

pengar att spara om eleverna får göra motorkörningen i simulatort i stället.

En annan fördel är att eleverna inte drabbas av de tidsbegränsningar som finns för EBK-körning i riktiga flygplan.

Man kan dessutom lära sig känna igen fel på motorn, som inmatats från simulatortorns fel-simulering. En korrekt felbestämning och ett snabbt uppträdande för kupering eller andra åtgärder kan därför

från början inpräntas i en mekaniker. Därigenom förebyggs dyrbara skador på motor eller annan utrustning, som kan förvärras vid felaktigt förfarande. En fortsatt nödränig för motorkörning kan bli aktuell med återkommande tidsintervaller.

Försöket vid F16 har slagit väl ut bland eleverna. De tycker att den personliga självsäkerheten snabbt byggs upp, när de i lugn och ro får bekanta sig med det nya jaktflygplanets motorinstallation.

I sommar kommer det återstående kompaniet att genomföra utbildning på motsvarande sätt. ■

Fding Ingemar Nilsson





Hur ska man utbilda människor för yrken, som kräver god förmåga att fungera under press – samtidigt som press under utbildningen kan förstöra inläringen just av det som ska kunnas under press? Darom handlar ett läromedel, ett videogram, som tagits fram av FV i samarbete med försvarets läromedelscentral FLC. Det presenteras här av ovtl Folke P Sandahl vid FS utbildningssektion.

Stresshormoner i blodet gör kroppen beredd för fysisk kamp eller flykt – på bekostnad bl a av inlärningsförmågan. Därför måste utbildningsklimatet och utbildningsmetoderna vara sådana att stressris-

kerna minimeras. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av krigets krav. De kraven kan förvisso inte mötas utan de gedignaste kunskaper och färdigheter.

Militära lärare måste därför veta särskilt

mycket om stressfenomenet. Försvarets nya ledarskapsbok **CHEFEN & LEDARSKAPET** innehåller elva sidor om stress. Ytterligare kunskaper om stress, speciellt stress som destruktiv faktor vid utbildning, ges i ett nyligen färdigställt läromedel, en videofilm med namnet "**Det nya arvet: press utan stress**".

Filmen ingår i en serie pedagogikfilmer från FLC, Försvarets läromedelscentral. De tidigare filmerna har alla framtagits i samarbete med Armén. Detta är således den första FV-filmen. Varje film belyser sitt pedagogiskt intressanta ämnesområde, i FV-fallet detta med stress.

●● **Generellt intresse.** – Filmen spelades in vid Krigsflygskolan/F5 i Ljungbyhed sensommaren 1986 och godkändes av CFV i januari 1987. Förberedelsearbetet pågick i ca ett år. Miljön är flygutbildningen vid F5. Men budskapet är så generellt giltigt att även de andra två försvarsgrenarna samt det civila utbildningsväsendet bör kunna ha god behållning av filmen. Temat har veterligen inte behandlats tidigare i denna form ... om ens alls i svensk lärarutbildning utanför försvaret.

En handledning till hjälp för läraren medföljer. Minst fyra timmar bör avsättas för utbildningsmomentet. Filmen är 27 minuter lång. Den bör enligt handledningen visas två gånger med mellanliggande och efterföljande diskussioner.

●● **Innehållet.** – I inledningen av filmen visas resultat av god utbildning. Det är examensdag på Ljungbyhed. En rote SK 60 med eleverna Urban och Gert i var sitt flygplan och utan lärare flyger elegant över moln. Plötsligt ges order från marken om landning snarast pga väderförsämring vid flygfältet.

Roten delas upp och vi får följa Urbans hemflygning genom moln. Han manövrerar lugnt och med precision trots att det är spännande, press utan stress. Ska han klara detta oväntade och "skarpa" examensprov? Ska vädret vara tillräckligt bra för landning över huvud taget?

NYA FÖRVALTNINGSLAGEN:

Förvaltningsrätt i försvaret

Försvarets civilförvaltning har tagit fram ett studiematerial "Förvaltningsrätt i Försvaret". Materialet visar bl a förhållandet mellan t ex verksamhetsförordningen och administrationsförordningen och den nya förvaltningslagen. I materialet finns också kommenterade texter till bestämmelserna i förvaltningslagen samt stordia-serier i anslutning till reglerna.

Ex: Den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet skall pröva om ett överklagande har kommit in i rätt tid. Med "rätt tid" menas den treveckorstid som föreskrivs i 2 § 5 andra och tredje styckena eller den särskilda tid för överklagande som i vissa fall följer av specialbestämmelser.



På marken står två jubilarer, examen för 25 år sedan. De tar som alldeles självklart att det är lärare som sköter manövreringen denna dag i detta väder. På deras tid var det hårdare tag (de är mycket kritiska mot nutida "dalt") och inte ens då, på deras tid, nådde eleverna så långt att de skulle fått flyga och landa själva i sådant här väder.

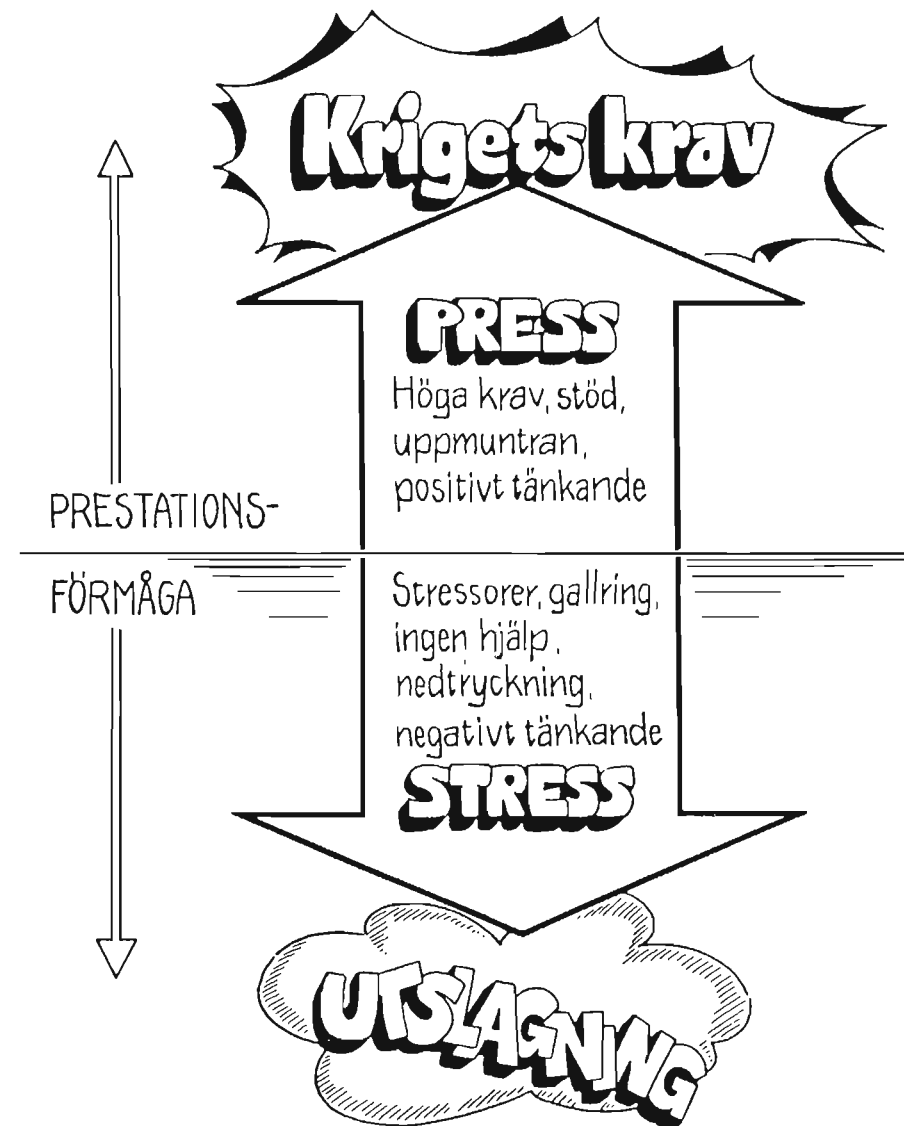
●● **Återblickar.** – Här ska inte röjas hur det går för Urban, men så här börjar i alla fall filmen. Med examensdagen som utgångspunkt och ramhandling får man i en serie återblickar tydliggjort för sig hur FV-lärarna numera går tillväga för att nå de goda utbildningsresultat – som intresserar och förvånar så många, inte minst utomlands.

Bl a får man se hur Urbans allra första rotepass såg ut och vilket sjå hans lärare då hade för att få ned hans stress till inlärningsmöjlig nivå. Filmen provocerar till mycken diskussion och det är ju mening- en med ett sådant här läromedel.

Det är lärare vid F5 som kläckt idéerna till filmens innehåll. Den närmare utformningen av manus m m har gjorts vid FLC och FS. Resurserna vid FV:s filmstudio i Barkarby har förstås utnyttjats. Rollerna spelas i de flesta fall av husets folk; i några fall har det ansetts lämpligare att anlita professionella skådespelare. (Att framgent på sin arbetsplats bli behandlad utifrån en karaktär man visade i en film är väl inte alltid så angenämt.)

●● **Tilldelning/distribution.** – Videofilmen, läromedlet DET NYA ARVET: PRESS UTAN STRESS tilldelas bl a FV:s skolor och förband som hjälpmedel i lärarutbildningen. Den kan dessutom, liksom de övriga filmerna i serien, hyras från Armé-, Marin- och Flygfilm (AMF).

Av de övriga filmerna i serien bedöms tre vara särskilt intressanta också i FV: 1) "Belinda – samverkan i grupp" från pansartrupperna (AMF 4634), 2) "Tradition



och förnyelse" från Arméns tekniska skola (AMF 4631) och 3) "Delaktighet – en stationsövning" från trängtrupperna (AMF 4590).

Nu inväntar vi initiativ från strilsidan

och från bassidan till ytterligare filmer med pedagogiska budskap eller kanske något som belyser innehållet i CHEFEN & LEDARSKAPET.

Folke P Sandahl

Lagen kräver attitydförändring hos personalen. – Den nya förvaltningslagen, som gäller fr o m den 1 januari, föreskriver som en huvudprincip: Ökad effektivitet genom ökad service och ökad samverkan.

Regering och riksdag har förutsatt att myndigheterna gör det möjligt för personalen att få den information och utbildning som krävs för att intentionerna i den nya lagen skall kunna uppnås. Personalens attityder måste påverkas.

Förenklingar för den enskilde. – I förhållande till den gamla lagen har myndigheterna ålagt ett ökat utredningsansvar och den enskilde kan i större utsträckning lämna muntliga uppgifter. Tjänstemännen skall också se till att vara mera antråff-

bara än tidigare och myndigheternas beslut skall vara begripliga.

Överklagade ärenden skall prövas snabbare. – En viktig nyhet i lagen är att överklaganden skall lämnas till den myndighet som fattat beslutet och inte som hittills till överinstansen. Myndigheten får på detta sätt möjlighet att ompröva uppenbart felaktiga beslut. På så sätt hoppas man att antalet ärenden hos regeringen och t ex kammarrätterna kommer att minska i antal. Den enskilde får då också snabbare besked.

Myndigheterna kan beställa materialet. – De två kompendier som ingår i studiematerialet – "En kommentar till förvaltningslagen" och "Författningskompendium" – kan beställas genom försvarets

bok- och blankettförråd till självkostnadspris (15 kr för båda kompendierna).

Myndigheterna kan också beställa de färdiga stordiaserier som har tagits fram. Denna beställning skall dock lämnas till försvarets civilförvaltning.

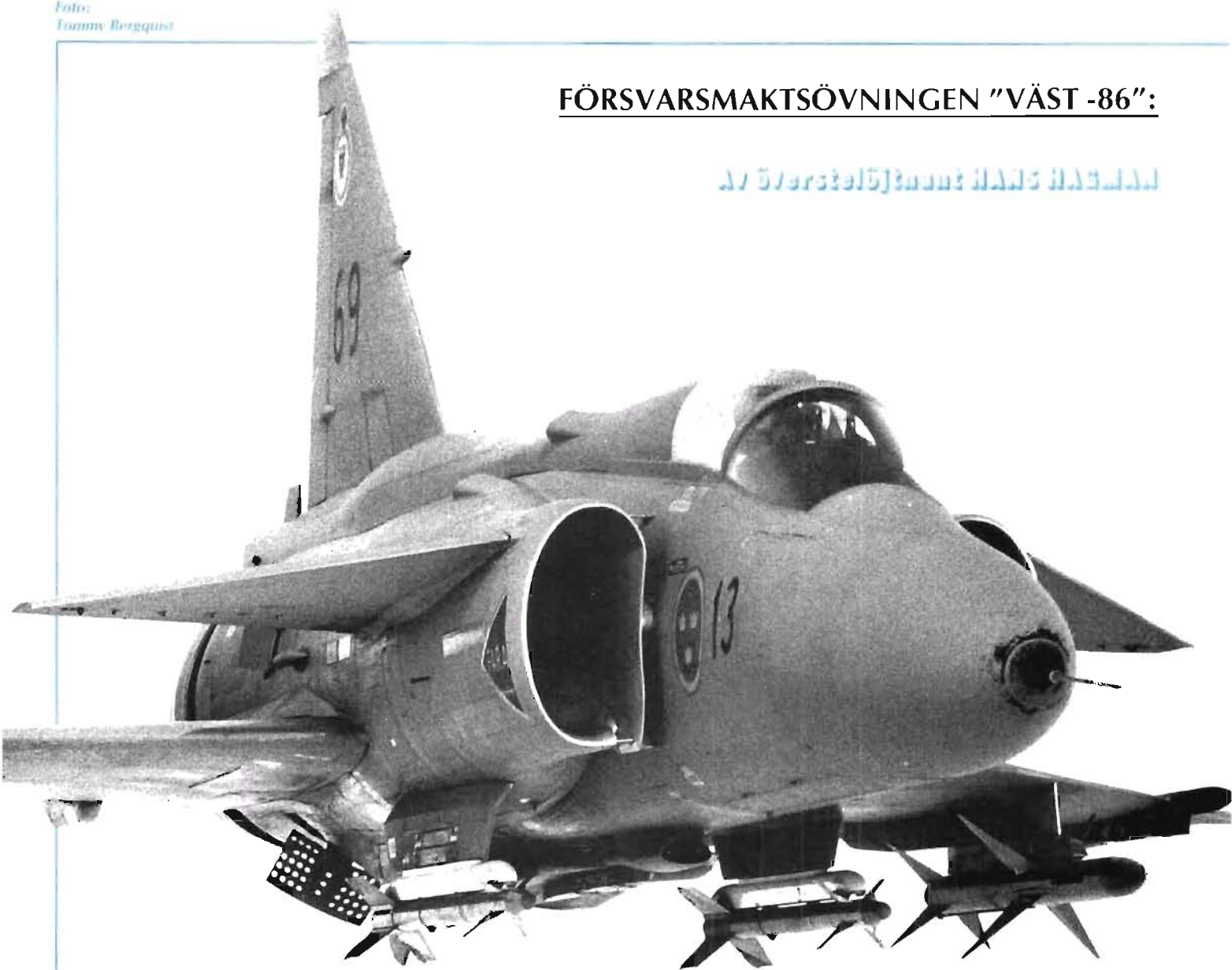
K E Lundström

Den nya serviceandan får inte innebära stress för personalen

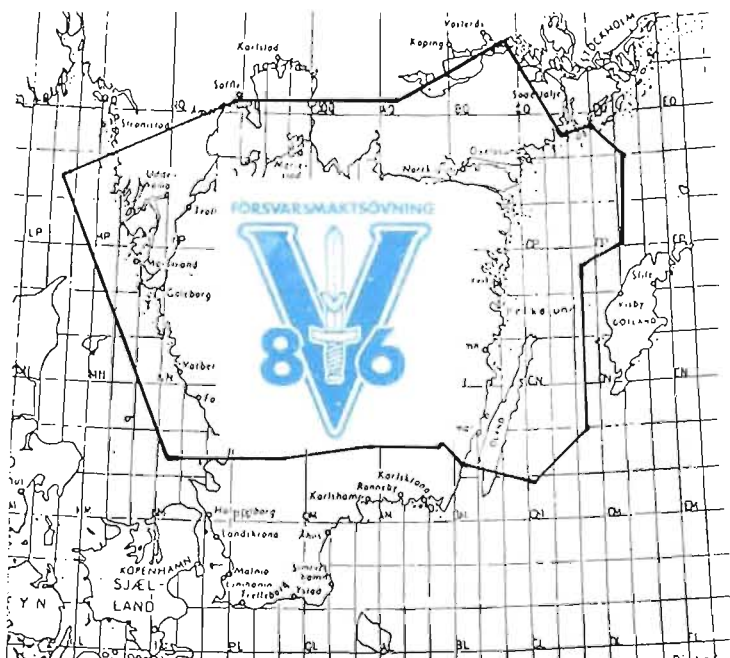


FÖRSVARSMAKTSÖVNINGEN "VÄST -86":

Av överstelöjtnant HANS HANSSON



STORSATSNING av FV



Övningsområdet - i luften.

"FMÖ VÄST 86" var en *STOR* försvarsmaktsovning som genomfördes i södra Sverige med tyngdpunkten i västra militärområdet. Västsverige ligger vid de sk Ostersjöutloppen med angränsande farvatten. Området kan snabbt bli krigsskådeplats vid en konflikt mellan Öst och Väst.

MBV genomförde i samverkan med bl a MBS, MBÖ och CFV "FMÖ VÄST 86" i fjol höstas, i månadskiftet september - oktober.

För övningen angavs att tillståndet i vår omvärld blivit allt osäkrare och att antalet kränkningar av vårt territorium ökat markant. Mot denna bakgrund beordrades att höstens repetitionsövningar skulle utnyttjas för att samöva förband ur olika försvarsgrenar, så att dessa skulle kunna insättas direkt i strid.



●● Övningen genomfördes i två skeden; ett *krisskede* 09-25--26 och ett *krigsskede* 09-27--10-01. Under krisskedet deltog FV-förbanden i begränsad omfattning främst i form av incidentberedskap/insatser. Krigsskedet däremot utgjorde för FV (relativt sett) en av de största övningar som genomförts.

Krigsskedet omfattade bl a en angriparers flygbekämpning mot södra Sverige med ett begränsat angrepp och avvärjningsstrid i göteborgsområdet.

Under VÄST 86 genomfördes dessutom ett antal övnings- och utbildnings-

moment inom ramen för den ordinarie övningsverksamheten; skarpskjutning, sabotage, skydd mot A- och C-stridsmedel, telestörning och signalspaning, om- ▶





händertagande av skadade, krigskirurgi, folkrätt och alarmering.

Bl a deltog C E1, C SeS, C SeM med staber, fem strilbataljoner, 14 luftbevakningsskompanier, ett flertal basbataljoner varav två i huvudsak fullt krigsorganiserade samt huvuddelen av FV:s flygförband med ca 150 flygplan.

●● **Övningsändamål.** – En övning som var så omfattande som "FMÖ VÄST 86" hade många övningsändamål av varierande omfattning. Några av dessa framgår nedan:

► Öva och belysa det operativa och taktiska ledningssystemet vid insats av

flygstridskrafterna i södra Sverige med angränsande områden.

► Öka flygstridskrafternas förmåga att insättas i samordnade insatser i samverkan med enheter ur andra försvarsgrenar.

► Kraftsamling vid avgörande operationer.

► Operativa och taktiska konsekvenser av fiendens anflygningar från olika riktningar med varierande strilnivåer och baslägen på försvarssidan.

► Öva C E1 med stab i lednings- och samverkansuppgifter när C E1 lyder under flera MB samtidigt.

► Öva C SeS och SeM med staber i lednings- och samverkansuppgifter, bl a understöd med jaktinsats i angränsande sektor, luftvärnssamverkan, underlättelsetjänst.

► Attacksystemets deltagande i jaktförsvaret.

► Basförbandens samverkan med arméförbanden i lägen då markstrider pågår i anslutning till basområde.

Begränsande faktorer. – Övningar i fred genomförs alltid med vissa begränsningar bland annat m h t resurttillgång, det civila samhället och kravet på utbildningseffekt/övningsutbyte. VÄST 86 har inte haft större begränsningar än normalt.





Vädret. – Ett sedvanligt varierat höstväder rådde under övningen. Helklara perioder avlöstes av perioder med dimma eller moln i varierande omfattning.

P g a brist på alternativa landningsplatser avbröts flygövningen under en sextimmarsperiod och p g a höga vindstyrkor över hav gjordes vissa anpassningar av verksamheten under kortare moment.

●● **Funktionsvisa erfarenheter.** – **Ledning och stabstjänst:** Inte minst i stora integrerade övningar som FMÖ är nyckelordet *samverkan*. I VÄST 86 gavs kanske fler tillfällen till samverkan än nå-

gonsin tidigare på grund av bl a antalet deltagande operativa och taktiska chefer.

Stabsarbetet i såväl E1:s stab som sektorstaberna Syd och Mitt har fungerat bra, där dock sektor Mitt m h t övningsförutsättningarna varit något lägre belastad än övriga.

Samverkan främst inbördes mellan FV-enheterna men också mellan dessa och marinförbanden har genomförts rutinerat. Fortsatt uppmärksamhet måste riktas främst på för samverkan tillgängliga sambandsmedel samt samverkan mellan armé och flygvapenförband.

Jaktförvar. – Såväl jakt- som attackflygförbanden har deltagit i jaktförsvaret. Resultatet har varit mycket gott med ett stort antal verifierade bekämpningslägen och ett litet antal egna förluster.

P g a Viggens prestanda har insatser kunnat göras i angränsande sektorer utan ombasering och med gott resultat.

Tendenser att underutnyttja JA 37-systemet liksom att överutnyttja AJ 37 har funnits.

Attack. – Attackförbanden har genomgående utfört sina företag med ett bra un-

forts sid 18 →



Lätta attacken profilerar sig





Foto: Peter Liander & Flygvapnet



derlag i form av order, underrättelser och väderinformation.

Belastningen på flygförbanden har stundtals varit hög då dessa inte varit helt krigsorganiserade.

Ett stort antal skjutmål fanns tillgängliga, som trots väderproblem i vissa områden möjliggjorde övningsutbyte. I slutet av övningen anfördes ett mycket väl skyddat landstigningsföretag, där mer än 90 proc av insatta flygplan nådde fällningsläge. Ett bra resultat!

Flygspaning. – Bemanning av spaningsavdelningarna har varit lägre än rimligt m h t ledningsansvaret. Trots hög belastning främst i sektor Syd, men med hård prioritering, har personalen lyckats i sin ledningsuppgift. BRA!

Flygförbandens verksamhet har i hög grad präglats av havsövervakning. Övningsutbytet har upplevts som begränsat också p g a svag motverkan från B-sidan.

Resultatet av genomförda företag har genomgående varit gott.

Transportflyg. – TP 84-kapaciteten har utnyttjats i stor omfattning totalt sett men mycket begränsat på A-sidan i övningen. Erfarenheterna av ett realistiskt krigsuppträdande är därför begränsade.

●● **Striltjänst.** – Mer än 4 000 kvinnor och män, varav 25 proc frivilligpersonal, har bidragit till att strilfunktionen på ett förtjänstfullt sätt löst sina uppgifter bl a beträffande insats av jakt och stridsledning,

alarmering av civilbefolkningen och luftförsvarsorientering till huvuddelen av de övade förbanden.

I övningen har ingått förband med materiel av varierande modernitetsgrad – alltifrån luftbevakningsstationer från andra världskriget till moderna rörliga radarstationer. Integrering och samverkan mellan systemen har fungerat väl.

Bastjänst. – Bassetmetet befinner sig i en brytningstid. Formellt har övergång till ny organisation av basbataljon skett. Tiden har dock varit knapp för att snabbt nog tillägna sig kunskaper om hur dess verksamhet skall bedrivas.

De störningar som insatts mot förbanden har, med undantag för de två krigsorganiserade bataljonerna, varit måttliga.

Klargörings-, service- och reparations-tjänsten har i stort fungerat väl. Förmåga att ge första hjälpen vid andningssvårigheter, blödning och chock har som vanligt varit mindre bra hos merparten av personalen.

Övningsutbytet på bassidan har varit gott för ledningsfunktionerna och krigsorganiserade enheter. För övrigt har utbytet varit begränsat.

Sambandstjänst. – Tack vare väl genomfört förberedelsearbete fungerade sambandsnäten mellan och inom sektorerna Syd och Mitt med högre tillgänglighet än vad som brukar vara normalt vid övningar.

Tidsfördröjningar har dock förekommit. Hela kedjan mellan avsändare till

adressat måste granskas för att få ned förmedlingstiderna.

Flygsäkerhet. – En särskild lufrumsorganisation samt särskilda flygsäkerhetsbestämmelser skapades för övningen. Ett av huvudsyftena var att skapa separationer främst mellan flygplan och helikoptrar, men även för att bl a undvika fågelkollisioner.

Inga tillbud eller allvarliga tillbud har rapporterats. Emellertid har sju fågelkollisioner förekommit – dock utan följdskador.

Få fall av störande överflygning har anmälts.

Mot bakgrund av den omfattande flygverksamheten har flygsäkerheten under övningen varit god.

●● **Slutord.** – Den femte försvarsmaktsövningen är genomförd. FV har deltagit i stor omfattning. Fler operativa och taktiska chefer än i någon tidigare FMÖ har lett underställda förband och härvid samverkat i olika avseenden.

Övningsutbytet har varit gott. Mot bakgrund av att VÄST 86 har tagit stora resurser i anspråk och att det för framtiden kan bli svårt att åstadkomma motsvarande satsningar, är det av **särskild vikt att analysera och bearbeta erfarenheterna.**

En stor försvarsmaktsövning – "FMÖ VÄST 86" – är, trots bitvis besvärliga förutsättningar, slutförd med gott resultat och utan allvarliga tillbud. **BRA GJORT! ALLA!!**

C FS/Övn

Öva upp din profil!

PROFIL 90-begreppet står för mycket. Även den här passusen förtjänar att inskräpas:

"Krav på kunskaper och färdigheter som våra staber och förband måste besitta för att vi skall kunna lösa våra uppgifter i kris och krig."

Våra kontrollövningar – där FMÖ har den högsta valören – ger de situationer och miljöer där krigets krav bäst framträder. Det är i dessa övningar vår krigsorganisation – personal, materiel och planer – provas och där det klarläggs om våra krigsförberedelser har lett mot de rätta målen.

Övningarna är resurskrävande. Aktuella resurser är begränsade och för tillfället till stor del inriktade på grundutbildning/reorganisation i FV. Det är av stor vikt att all krigsplacerad personal tar de få tillfällen som bjuds och deltar i övningarna; krigsuppgiften bör/måste ju vara ledstjärnan för den försvarsmaktsanställda.

Det är främst som övad i egen krigsbefattning vi skall tjänstgöra under en övning eller i motsvarande befattning i andra krigsförband. Men även uppgifter i övningsledning ger erfarenhetsmässigt stort utbyte och många gånger med större bredd än i enskilda befattningar.

De få övningar som nu genomförs måste vara bra övningar och täcka övningsmål för många. Mot samma bakgrund är det av största vikt att övningserfarenheterna tillvaratas och får leda till förbättringar. Detta innebär att en övningslednings arbete blir ansvarsfullt och sträcker sig över lång tid. *Planeringsarbetet* sker för de största övningarna under cirka två års tid, *avrapporering och erfarenhetsbearbetning* under 1/2 – 1 år. *Genomförandedelen* är den tidsmässigt minsta men sannolikt den viktigaste. Här skall den goda planeringen utmynna i bra övningsutbyte, utbildningseffekt och en realistisk bild av krigsorganisationens förmåga.

Det är en stor fördel om de tre övningsstegen **1) planering, 2) genomförande och 3) erfarenhetsbearbetning** genomförs med samma funktionsföreträdare, som är ansvariga genom alla steg. Detta ger kontinuitet och främjar övningsutbytet. Funktionsföreträdarna skall ha rätt kompetens och hållas ihop i en planeringsgrupp, som söker god samordning samt vidtar åtgärder med rätta tidsförhållanden. Ta hjälp av ANFÖ FV!

PROFIL 90 prioriterar bl a krigsinriktad kunskapsuppbyggnad. Gör det Du också! Deltag i de få övningar som genomförs. Gör dessa till bra övningar med bästa möjliga utbyte.

Hans Hagman, FS/Ovn



Foto: Arne Johannesson

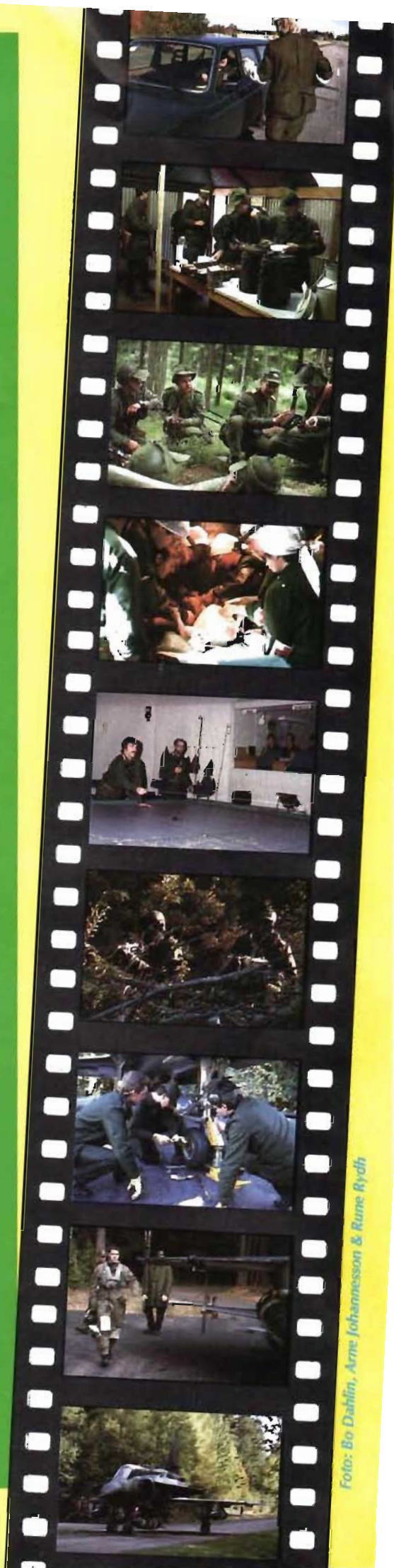


Foto: Bo Dahlén, Arne Johannesson & Rune Rydén



Premiär!

Man kan aldrig förena kvalitet och ett billigt pris. Känner du igen påståendet? Men med "Fritid i Flygvapnet" har du länge kunnat köpa bra fritidskläder och produkter till vettiga priser. Nu går vi ett steg längre och introducerar Top Class Club. Det innebär en serie kvalitetsprodukter i liten upplaga, omsorgsfullt utvalda för att hålla absolut toppkvalitet.

Premiärerbjudandet är en mycket elegant klocka i hållbar swatchmodell med specialdesignad urtavla. Klockan är vattenskyddad till 3 atm (30 meters djup) och drivs med ett pålitligt japanskt quartzverk. Finns i herr- och damstorlek. Priset 195 kronor inkluderar moms och ett års garanti. Frakt- och postförskottsavgift tillkommer. Nästa Top Class erbjudande introduceras i kommande nummer av Flygvapennytt.

Du kan beställa klockan genom Jokerkläder i Boden. Ordertelefon 0924/21265. Beställningen måste göras senast 20 mars. Leveranstiden är upp till 8 veckor.

Top Class Club

– speciellt för dig i Flygvapnet

FV satsar allt på en bräda ...



DRAKENCUPEN – ett sätt att visa vägen

En underfundig rubrik. – Sedan två år tillbaka bibrar Flygvapnet till att ge svensk brädsegling vind i seglen. Detta sker via något som kallas "Draken-cupen". Det är en cup som innehåller ett flertal deltävlingar och mynnar ut i svenska mästerskap i tre klasser; tung-, lätt- och damklass. – För den som händelsevis svävar i okunskap skall upplysas, att det är i arrangörns roll som Flygvapnet medverkar. Genom arrangemanget Draken-cupen har FV möjlighet att intressera våra ungdomar för ett framtida yrke med fart och spännande framtid. Såväl Sverige i allmänhet som försvaret i synnerhet behöver duktiga ungdomar i sin tjänst. FV vill hjälpa till härmed. Draken-cupen är bara ETT sätt.

Sommaren 1986 genomfördes tävlingarna på följande orter; Nynäshamn, Söderhamn, Lysekil, Malmö och Båstad. Dessutom var FV delsponsor i EM, som avgjordes i Tofta på Gotland. Tyvärr deltog vi inte vid VM, som gick av stapeln på Sicilien. Men det av förståeliga skäl då det ju ytterst handlar om rekrytering för Flygvapnets del.

Den typ av brädsegling som FV stöttar är den rundbottnade klassen – eller som den kallas internationellt: division 2. Den benämningen betyder inte att, som i t ex fotboll eller ishockey, det är en lägre klass. Tvärtom, det är den klassen som kommer att göra debut i brädsegling i OS 1988 i Seoul. Tyvärr skickar Sveriges olympiska kommitté bara en deltagare. Underligt kan man tycka, när svenska brädsegelare hör till den absoluta internationella eliten oavsett klass.

●● Så över till fjolårets seglingar. Premiären i Nynäshamn var ur segelsynpunkt inte alltför lyckad. Vind är som bekant A och O när det gäller segling. I Nynäshamn saknades båda dessa bokstäver. Endast två seglingar kunde ge-

nomföras, i övrigt var arrangemanget utomordentligt.

Söderhamn var nästa anhalt. Där möttes vi av typisk norrländsk gästvänlighet, kommunfullmäktiges ordförande höll välkomsttal och Söderhamns kommun bjöd alla seglare på lunch. Vädret var utomordentligt soligt och fint. Men vind, var fanns du...? Här kunde bara en segling genomföras.

Från ostkustsk till västkustsk skärgård. Lysekil med doftande tång och dunkande fiskebåtar. Här bjöds det på sol, regn och dessutom vind. Seglingarna, som till antalet var fyra avgjordes alldeles utanför hamnen. Kunde därför lätt följas från land av en månghövdad publik.

Därefter styrdes brädorna mot sydliga breddgrader, nämligen Malmö. Det här var sista genrep inför SM-seglingarna och seglarna fick verkligen chansen. Med hjälp av alla vädergudar kunde samtliga fem seglingar genomföras.

●● Båstadtennisen fick riktig draghjälp tack vare SM-brädseglingarna, eller var det tvärt om? I vilket fall som helst var intresset mycket stort. Ska man vara riktigt ärlig, drog nog Orvar Bergvall med sin Pitts (ett flygplan, nota bene) till sig den största uppmärksamheten. Med sina utomordentligt fina manövrar i luften fick både Mats Wilander och Miroslav Mecir komma i andra hand.

I gassande sol och lite vind avgjordes de öppna svenska mästerskapen. I damklassen vann som väntat det småländska fenomenet Carina Johansson, hon vann alla fyra seglingarna. Den tunga klassen blev det också favoritseger i – Anders Bringdal, svensk brädseglingens stora affischnamn. Lätta klassen vanns av Frankrikes Bringdal, Eric Belot. På fjärde plats kom bäste svensk, Mattias Ling.

Tennisen i Båstad vanns som bekant av tjecken Miroslav Mecir, som efter bollsländret gjorde en bejublad premiär inom brädseglingen. Med lånad bräda och FV-segel tog han sina första stapplande "steg" på svenskt vatten.

●● Under alla dessa seglingar har representanter ur Flygvapnet varit på plats med rekryterings- och reklammateriel. Vi har alla upplevt ett positivt mottagande både från seglare och publik. Ett uppskattat inslag har varit de olika flyguppsvisningar som genomförts vid seglingarna. Ett stort tack är på sin plats för detta. Nu ser vi fram emot sommarens kommande seglingar, som vi hoppas ska ge både brädsegling och Flygvapnet riktigt medvind. ■

Rolf Rönngvist



Draken-cupen - SM-seglingarna i Nynäshamn - flygvapnets rekryterings- och reklammateriel.



1987

-bilagan

Nr 1

Flygvapenföreningarnas Riksförbund har nu, 1987, verkat under ett kvartssekel. De 25 åren har varit innehållsrika. Mångfalden i enskildas och flygvapenföreningars frivilliga insatser vittnar om värdefulla bidrag till vår värnkraft och betydande insikt om vårt svenska försvar. Den utveckling och aktivitet som vårt 25-årsjubilerande förbund i dag uppvisar skapar de bästa förhoppningar också för framtiden.

Den fina intressegemenskapen som präglar FVRF är en viktig grund också för vår kommande verksamhet. Jag tror, att vi bland den yngre generationen också kommer att finna många som besjålas av samma idéer och känslor som hos alla de tusenden som format de första 25 åren. Våra föreningar är viktiga länkar i den folkrörelse som frivilligorganisationerna utgör. Ett medlemsskap ger fina tillfällen till en aktiv samvaro bland likasinnade, skapar möjligheter att utveckla och förbättra sitt militära kunnande samt inte minst viktigt inhämta bättre information om och bakgrund till vårt försvar. Verksamheten präglas av en kamratlig atmosfär och gålust som bådar gott för framtiden.

Själva frivilligtanken är en viktig grundval nu – och för framtiden. Det råder inget tvång. Förbundets arbete och tillväxt bygger på enskilda medlemmars intresse och engagemang. Det har jag upplevt vara en stimulans – att engagera sig för en sak man tror på. Vid jubileumstidpunkten har vi omkring 11.000 medlemmar, som insett de värden medlemsskap i en flygvapenförening medför.

Det innebär i stort en fördubbling av vårt medlemstal under senaste decenniet! Jämfört med antalet medlemmar vid starten 1962 har en mångdubbling skett. Vår utbildnings- och föreningsverksamhet har genomgått en likartad utveckling. Vi kan sålunda se tillbaka på positiva 25 år. Genom vår betydande expansion har vi också allt effektivare kunnat utöva ett stöd främst för vårt flygvapen.

● ● När vi nu står inför vårt andra kvartssekel finns anledning fästa förhoppningar också till förbundets fortsatta utveckling. Många är säkerligen övertygade om betydelsen av ett frivilligt engagemang för vårt försvar också för framtiden. I flera sammanhang har också försvarsledningen framhållit frivilligorganisationernas stora betydelse. Under innevarande verksamhetsår har detta som exempel markerats genom den av ÖB anfallda kampanjen "Försvarsmaktens frivilligår". Betydande ekonomiska resurser ställs också årligen till de frivilliga organisationernas förfogande.

Naturligtvis skulle det glädja oss som redan insett värdet av frivillig försvarsinsats och inte minst fått uppleva glädjen och samhörigheten, om allt fler fick och kunde ta vara på den möjligheten! Det finns numera i vårt samhälle ett omfattande utbud av fritidsaktiviteter. För de flesta finns flera alternativ att välja mellan. I många fall tror jag att ett deltagande i frivillig försvarsverksamhet inte i avgörande grad behöver kollidera med andra fritidsintressen. Om man därtill något funderar på syftet med ett frivilligt försvarsengagemang, tror jag att åtskilliga – utöver dagens redan frivilligt försvarsengagerade – också kan komma till samma slutsats.

Ett medlemsskap ger inte bara möjligheter till förkovran i militärt kunnande eller påbyggnad av redan uppnådd befälsnivå, utan också utomordentliga tillfällen att utveckla ett fint kamratskap. En positiv utveckling av föreningslivet

Förbundsordföranden har ordet:

**FVRF
en vital
25-åring**

har jag upplevt vara på väg. Det bådar gott för framtiden.

● ● Inom förbundet arbetar vi för närvarande med att anpassa vår organisationsstruktur. Det görs med hänsyn till den organisationsförändring som FV genomgått samt till de erfarenheter och förändrade krav vi har funnit inom FVRF. Vi bedömer att vissa förändringar i vår organisation kan vara ett rationellt sätt att bättre lösa våra uppgifter och ge våra medlemmar bästa möjliga service och stöd. Våra flygvapenföreningar är – och kommer alltså att vara – grundvalarna i vårt förbund.

Nu aktuella tankar om utökat regionalt samarbete har sina motiv i enklare men också förbättrat samarbete med Flygvapnets förband. Samtidigt skall de enskilda föreningarna få bättre tid och möjlighet att ägna sig åt olika aktiviteter för de enskilda medlemmarna. Det senare är mycket viktigt och utgör själva grundvalen för ett ökande frivilligintresse och kommande utveckling av FVRF.

Mycket av det utvecklingsarbete som nu pågår i förbundet vittnar om framtidstro och höga ambitioner. Det gläder oss om allt fler människor kan och vill ta chansen att framöver också på frivillig grund ägna sina intressen och krafter för stöd åt vårt flygvapen. Nu finns chansen för alla dem som vill vara med i en intressant och givande frivilligverksamhet och medverka i förbundets utveckling för kommande år! *Kom med och forma nästa 25-årsperiod av Flygvapenföreningens Riksförbund.* ■

Sven Kamsås

400 värnpliktiga medlemmar – av vilka 205 gick på kurs någon gång under fjolåret! Med sådan lysande låga på flitens lampa är det inte konstigt att Hälsinge-Dala FVf ligger bland de främsta i FVRF:s "utbildningsliga".

Vad gör väl 100 mil när man skall på träff med Hälsinge-Dala FVf ...

– 69 stycken ställde upp på en bastjänstkurs i 30-gradig kyla och en fordonskurs i F15:s regi lockade 64 man. Ändå kör vi en stenhårt målinriktad utbildning och kallar endast dem som har nytta av kursen i sin krigsbefattning, säger föreningsordföranden **Tore Bertilsson**.

Tore valdes in som sekreterare för elva år sedan, ungefär samtidigt som **Åke Bengtz** blev ordförande. På den tiden gick verksamheten på sparlåga. De båda herrarna fick jobba hårt för att få fart på föreningen.

– När man skall vända en förening uppåt, tar det ungefär åtta år innan hjulen snurrar för fullt. Ett problem vi har haft var att F15 under fyra-fem år inte hade någon frivoff på heltid, och att det skedde täta byten på posten, säger Tore, som varit maratonlöpare på elitnivå och aldrig brukar ge sig innan han nått målet.

Hälsinge-Dala FVf bildades i början av 60-talet genom sammanslagning av Hälsinglands och Dalarnas luftbevakningsföreningar. Dessa föreningar hade byggts upp av smått legendariske **Tore Sandberg** i Bollnäs och numera bortgångne skådespelaren **Rune "Himlaspelet" Lindström**.

● ● – Numera utgör Dalarna den största biten av vår verksamhet, säger **Tore Bertilsson**. Dalmasen lever fortfarande i **Gustav Vasas fosterlandsanda** och är lättare att rekrytera än hälsingen. Gör vi en rekryteringsdrive får vi alltid fem procent fler svar från Dalarna.

Det här reportaget gjorde FVRF-Bilagan när föreningen arrangerade ledarskapskurs på Skålsjögården. En fantastisk fritidsanläggning i hjärtat av hälsingskogarna och tämligen mitt i verksamhetsområdet. Detta sträcker sig från norska gränsen till Östersjön och från södra Dalarna upp till Medelpad, 40 gånger 40 mil!

Med sydsvenska mått mätt är avstånden enorma. **Allan Lundin** hade 46 mil fram och åter mellan sitt Hassela och kursgården. Föreningens sekreterare **Jan Borg**, **Sollerön**, hade kört en sväng om **Insjön** och hämtat vice föreningsordf **Anders Bäck** på morgonkulan. Hans trippmätare stod på 20 mil när han kom till Skålsjögården. Tre veckor tidigare hade han "kursat" i **Sollefteå**, 100 mil fram och åter – det är segt virke norröver!!

– En av våra aktiva medlemmar, **Lennart Näsvall**, kommer



Hälsinge-Dala har i flera år legat bland de främsta i FVRF:s utbildningsliga. Två dagar ledarskap inomhus låter kanske inte så lockande, men uppslutningen är som synes god.

Stark styrelsekvartett i Hälsinge-Dala: **Tore Bertilsson**, **Sollerön**, **Rune Kärström**, **Gävle**, **Anders Bäck**, **Insjön**, **Jan Borg**, **Sollerön**.



från **Storsättern** vid norska gränsen. Andra bor i ytterområden som **Nås** i södra Dalarna, **Los** i norra Hälsingland, **Hassela** och **Gnarp** vid medelpadgränsen, **Kårböle** uppe vid **Härjedalen**. Det är en grund för god medlemsvård att alla skall känna sig lika välkomna, oavsett avstånd, säger **Tore Bertilsson**.

● ● – Vi har strävat efter att sprida styrelse och suppleanter över hela området. Men detta innebär att styrelsen av ekonomiska skäl endast kan sammanträda tre gånger om året. Ledamöterna inbjuds dock till samtliga kurser, vilket ger oss möjlighet att träffas och diskutera föreningsfrågor även utanför styrelserummet.

Ett tag var det väldigt mycket **Bertilsson** i styrelsen. **Tore** var både förenings- och styrelseordförande, sekreterare och registervårdare, han planlade kurser och fungerade som instruktör. Nu har nya krafter kommit in, en av dem **Anders Bäck** från **Insjön**.

– Har varit aktiv i föreningen i 20-talet år och kom med i styrelsen 1982, säger han. Intresset för FV har hängt med sedan jag gjorde min värnplikt vid F15 1963-64. Medan mina "lumparkompisar" senare fördes över till **Armén**, skolade jag om mig till luftbevakare. Något jag aldrig har ångrat.

Vad är det då som driver **Allan Lundin** att åka 46 mil för att sitta på skolbänken en lördag och söndag?

– Skälen är två: Dels att jag varit intresserad av FV sedan "lumpen" vid F4 1970, dels att jag som egen företagare hoppas få nytta av en kurs i ledarskap även i civila jobbet.

● ● **Allan** torde inte ha blivit besviken på kursinnehållet. Det var hög klass på de lärdomar, som kn **Anders Almgren** från F15 förmedlade:

– Har jobbat med frivilligutbildning kontinuerligt sedan 1979. Det är kul, därför att man har motiverade elever. De ställer höga krav på mig som instruktör. Det sporrar, jag måste hela tiden elda på mig själv för att fungera bra, säger **Anders**.

Hälsinge-Dala har gott samarbete med grannföreningarna **Folkare**, **Gästrikland** och **Väster-norrland**. Enligt riksförbundsstyrelsens förslag bör de tre förstnämnda vidareutveckla detta samarbete inom ett regionalt förbund med namnet **Gävle-Dala flygvapenförbund**.

– Vi är mycket positiva till förslaget, säger **Tore Bertilsson**.

– Jag tror de regionala förbunden kommer att utveckla föreningarna i stället för att utarma dem. Föreningarna måste avlastas en del av det administrativa arbetet och i stället ägna sina krafter åt rekrytering och kursverksamhet. ■

Torsten Andersson



Skaraborgare tar "hjälp" fra Norge



Hur locka medlemmar till veckoslutskurs? Skaraborgs FVf hittade nyckeln till gatan och råkade in 59 till sin norskersa

59 medlemmar ställde upp när Skaraborgs FVf lockade med en fyradagarskurs utöver det vanliga. Eller vad sägs om det här "schemat": a) Studiebesök vid en av NATO:s flygbaser i Norge; b) Överlevnad; c) Sabotageförband; d) Demonstration och provskjutning av främmande vapen.

Roland Färlind tog sig an studiebesöket. Efter kontakter med UD, försvarsstaben och motsvarande myndigheter i Norge fick vi klartecken att besöka Hovedflygstationen i Rygge – en bas för F-5, F-16 och UH-1B.

I Rygge välkomnades vi av oblt Laache. Han höll ett charmigt, humoristiskt och rättfram anförande om norsk försvarspolitik, det norska luftförsvaret, marin- och arméförband. Inget hysch-hysch om vem fi är och varifrån han kommer. Han kommer från VÄSTER sjövägen, men hör hemma i ÖSTER. Det anges i klartext.

Sveriges roll belystes. Vi är den stora bufferten mot öster (vad skall man annars ha bröder till?). Problem som Nordkalotten, Svalbard och Jan Mayen behandlades och de sovjetiska styrkornas övningsmönster belystes. NATO:s förband har materielen på plats, medan personalen transporteras in och är på plats på mellan två och 45 dagar.

● ● Vilka flygoperationer förekommer vid Rygge? Hur utbildas norska piloter? Hur är bassyste-

met uppbyggt? Allt detta fick vi klarlagt av oblt Moltzau, som gärna ville ha ett krigsbassystem liknande det vi har i Sverige.

Den utlovade enkla norska militärlunchen visade sig vara ett dignande smörgåsbord med kaffet i elegant mäss. I anslutning därtill överlämnades kristallivas och föreningsstandar som tack för besöket.

Därefter följde besök hos 336:e skvadronen, där vi fick titta närmare på F-5. Vid 720:e skvadronen demonstrerades hkp UH-1B såväl på marken som i luften.

Slutligen besök på 332:a skvadronen, där vi i en fälthangar fick träffa lt Jens Lippestad, som på plats i sin F-16 svarade på våra ingående frågor innan han taxade ut och bjöd oss på en verkligt imponerande flyguppvisning.

● ● Nästa dag Källviken. Kurs om sabotageförband och demonstration av främmande vapen med lt Lars "Jägar-Nisse" Nilsson (F6) som instruktör. Där på kurs i överlevnad. Instruktö-

erna från Kustjägarskolan, fk Rawlinsson och fk Christiansson, talade om villkoren och förutsättningarna att överleva i vildmarken.

Vi lärde oss att man i första hand bör satsa på växter. Inga skjutvapen förutsätts. Ett 20-tal växter behandlades. Kärleksört: Bra blad, rot som kan kokas och ätas som potatis. Rot av bladvass och unga maskrosblad går ner. Smaksätt med enbär och ha en smaglig måltid. Man lär sig ... nöden har ingen lag.

Medicinska växter finns också i vår fauna. Vitmossa är bakteriedödande, älggräs febernedsettande, vattenklöver botemedel vid ont i magen.

Efter den genomgången kändes det skönt att gå till matsalen

och äta, grilla korv och avsluta med dans.

Följande dag omfattade tillämpningsdel. Insamling av växter och provsmakning. Nacka en höna och koka den i västkustens saltvatten. Att dagen bjöd på smaksensationer är naturligt, men hönan var nog den bästa. (Införskaffandet av hönorna är en helt annan historia ...)

● ● Kursens slutkläm bestod i provskjutning av främmande vapen som M16, Kalachnikov och Ingram. Hur låter en MP-5 med ljuddämpare? Hur känns rekylen från en Remington 870 S?

Vi som var med vet svaren. ■

Text: RAYMOND WINJE
Bild: BENGT HEDLUND

Spionage & desinformation tema som drog fulla hus

Stormakternas "dolda intresse" för Sverige är numer skrämmande stort. Att den svenska allmänheten känner starkt behov av att få veta vad som pågår bevisades när Upplands FVf arrangerade en föredragsserie om desinformation. Föredragen samlade tre fulla hus. F 16:s filmsal räckte inte till, utan andra kvällen fick man hyra in sig i en av Uppsalas gymnasieskolor.

Inbjudna till föredragen var Gästrik och Sala FVf samt Uppsalas läns civilförsvarsförening. Flera andra föreningar hörde sig för om möjlighet att få delta.

Föredragshållare var Dragan Jovins, Stockholm. Ämnet var det sovjetstyrda spionaget mot Sverige. Första kvällen berördes i huvudsak Sovjets militära underrättelsetjänst GRU och dess ökade intresse för vårt land.

Jovins tog i sitt andra föredrag

upp KGB som organisation och dess olika verksamheter, sovjetagenternas kontaktmetoder samt hur de polska, tjeckiska och östtyska agenterna arbetar. – Tredje kvällen behandlades sovjetisk desinformation och påverkan i olika former.

Föredragsserien kommer att följas med en kurs i underrättelsetjänst i Säpo:s regi. ■

Yvonne Gustafsson
Upplands FVf



Nacka en höna och koka den i saltvatten ... På en överlevnadskurs är allt möjligt.

Skytten och luftbevakaren har en sak gemensamt, nämligen att de försöker hitta MÅLET! Så inte är det direkt märkligt att JERKER SALOMONSSON, luftbevakare och medlem i Kalmarsunds FVf, också är pistolskytt på landslagsnivå.

Han tävlar för Torsås pistolklubb och har skjutit i cirka tio år. På meritlistan står bl a SM i standardpistol 1984, brons i NM i Finland och 6:e plats vid EM i Jugoslavien året därpå.

I höstas representerade han Sverige i standardpistol och grovpistol vid VM i östtyska Suhl. Blev 12:e man (av 58) i standard, 4:a i lag ... på samma poäng som bronsmedaljören Finland. – Efter första dagen i grovpistol låg han risigt till. Om vad som hände i fortsättningen låter vi Jerkers dagbok till FVRF-Bilagan berätta:

”Provskotten gick lite vingligt, 48 poäng. Skruvade lite i sida. Började med en 50-poängare, satt bra. Sen kom det två stycken 50 till. 4:e serien började med två tior, sedan kom nerverna in. Pulsen och hjärtat började dunka. Hjärtklappning, men det funkade ändå. Klämde dit ytterligare tre vingliga 10:or. Efter den serien fick jag sätta mig ner och flåsa/djupandas.

Inklusive precisionsskyttet dagen innan bidde det 584 poäng och 15:e plats bland 84. I lagtävlingen hände det igen, det som inte fick hända: 4:a på samma poäng som trean Österrike. Men jag var ändå nöjd med mitt resultat, särskilt som jag sköt ”groven” som extragren.

● ● **Fredag.** Äntligen sovmorgon. Besök på vapenfabriken Merkel. Sehr gut! Genuint handarbete. Med hjälp av små vassa ”stämjärn” snitsade man fram vildsvin, änder och annat snyggt som gravyr på bössornas sidoplatlor. Tanter skar för hand ut rut/våffelmönstret i kolven. Pris i Sverige ca 40.000 kr.

Skjuts in till staden i automobil av det schangtila märket Wartburg. Det rök blått och smattrade när vi for iväg. Kvällsfika på stan: Tårtbit och glass med Johannisbärlikör.

Lördag. Totala publiksiffran under VM blev 100.000 betalande! Suhl har 50.000 invånare. Att

FVRF:are och landslagsman

jämföras med publiken på skyttetävlingar i Sverige, där skytte anses som närmast fult av massmedier. Särskilt TV. Är det någon av läsarna som vet, att VM i gevärsskytte på 300 meter gick i



Skövde i månadsskiftet augusti-september? 14 nationer och 10 nya världsrekord – men vad är det mot en allsvensk fotbollsmatch?

Söndag. Avslutningsceremoni med tråkiga tal och allmänt svammel. Banketten var bättre. Underhållning i bästa Sinatra-stil, bamsköttskivor och ett helt vildsvin med päls och allt, som bars av fyra jägarklädda gubbar med bössor och ”Lederhosen”.

● ● Hur gör man för att komma med i landslaget? kanske någon undrar. Inför VM och landskamp mot Finland inräknades resultaten i SM i Uppsala och Syd-SM i Kalmar 1985. Därefter räknade man de två bästa resultaten. De 20 bästa i varje gren kallades till kval i Stockholm. Där sköt man två matcher och resultaten lades till de tidigare två bästa. De tre bästa skyttarna sammanlagt kom med i landslagsteamet”. ■

Jerker Salomonsson & Red.

Kursa på Fårö ... med cykel

I fjol somras gick jag min första armékurs, en veckokurs i sambands-tjänst. Förutom att kursorten Fårö är en underbar plats, så var kursen mycket bra. Till detta bidrog de kvalificerade handledarna mj Peter Antoni, mj Staffan Björklund, mj Stefan Bergqvist och lt Jan Lövenborg.

På schemat stod bl a radiotrafik-övning, uppkopplingar i telever-

kets växlar och sambyggnad, planering av samband vid KFÖ, studiebesök samt grupparbeten.

Den fantastiska naturen såg till att det aldrig blev några fritidsproblem. Kursgårdsintendenten Bengt-Oskar Ahrnfelt tog oss med på busstur runt norra Fårö. Själva hann vi med både en cykeltur längs öns västra kust och besök på norra spetsen, Norsholmen, där en del gamla vrak kan studeras.

Ett gott tips till den som tänker sig till Fårö: Ta med cykeln, öns många småvägar är mysbra! ■

Seved Johansson, Östersund

Nya rekryteringsmodeller prövas i Nordsverige

”På 20 sekunder skall vi vara utanför garaget från det att ett larm gått”, sa räddningsledaren Börje Karlsson vid F21:s beredskapspluton, när Västerbottens flygvapenförening med en busslast nya medlemmar besökte flottiljen.

En rekryteringsåtgärd kallar man detta för i Västerbottens FVf. Det blev ett mycket uppskattat besök vid hemmaflottiljen. F21 har två flygvapenföreningar sig tillhörig – Norrbottens och Västerbottens med tillsammans ca 1.000 medlemmar.

Men är det här en bra rekryteringsåtgärd?

– Vi provar olika modeller. Vi ville prova den här typen för skellefteåregionen, säger föreningens vice ordförande Ulf Järnstad. Vi hade tidigare i år en rekryteringssträff i Skellefteå. Det här var uppföljningen på den. Vi passade också på att ta med några intresserade ev blivande medlemmar.

På F21 blev gruppen mottagen av bitr friv off Björn Ringström och kn Jan Unander, som också visade runt på flottiljen. I en hangar studerade man jakt-Viggen och i TL-tornet berättade flygledaren Björn Stenberg om sitt jobb. TL har ju här uppe också hand om den civila trafiken på Kallax flygplats.

På hemväg i bussen fick de två styrelserepresentanterna många frågor. Intresset för såväl den lokala utbildningen som den centrala var stort. ■

Lars-Åke Wahlberg är ny ordförande i Skånes FVf. Han efterträder Bertil Ström, som efter tio år i styrelsen nu tänker varva ner i valberedningen.

Årsmötesunderhållare var flygläraren vid F5, kn Robin Walinder-Mähler, som har 6.000 flygtimmar i tio fpl-typer bakom sig. Det motsvarar bortåt 300.000 mil eller sträckan jorden/månen t o r sju gånger! ■

Nyttillkomna kurser!

Nyttillkomna centrala kurser. – Vid planläggningen inför 1987 års centrala utbildning tillkom i ett sent skede två nya kurser. Dessa finns därför inte presenterade i FBU:s kurskatalog. De båda kurserna är:

1) Funktionärskurs, Friskvård, påbyggnad. – Kursen är avsedd för medlemmar som tidigare genomgått ”grundkurs”, Friskvård. Kursen genomförs vecka 29 vid Källvikens kursgård. Målsättningen med kursen är att ge eleverna sådana kunskaper, att de självständigt skall kunna planera

och leda friskvårdsutbildning vid sina resp föreningar.

2) Allmän expeditionstjänstkurs. – Kursen är avsedd för vpl befäl. Kursen omfattar förvaltnings-, kassa- och expeditionstjänst vid förbandsexpedition. Den genomförs vecka 30 vid Köpingsvik kursgård. ■

Riksförbundssekreteraren

PS

Du medlem! Glöm inte heller att studera FBU:s kurskatalog och att anmäla Dig till någon av de kurser som däri finns presenterade.

DS

Vad tycker du om FVRF & FV?



Carsten Flensburgh
Skånes FVf



Lars Högström
Göta FVf



Ulf Järnstad
Västerbottens FVf



Krister Sörhede
Nissans & Skånes FVf

1) Mitt intresse för försvaret i allmänhet och Flygvapnet i synnerhet gjorde att jag aktivt ville medverka i såväl freds- som krigsorganisationen. Värvades av en medlem i Skånes FVf.

2) Att jag skall utvecklas till ett bättre befäl och instruktör samt kunna tillföra föreningen och därmed försvaret något.

3) Jag tror att FV gör vad det kan med sina resurser och medel. Vid F5, där vi har våra lokala kurser, finns en mycket positiv inställning även från de befäl som normalt inte har med frivilligutbildningen att göra. Samarbetet är bra. Svaret är otvivelaktigt ja. Även FVRF består av kompetent och duktigt folk som har mitt fulla förtroende.

4) FVRF borde vara mer lyhörd för de enskilda föreningarnas önskemål och intressen och arbeta för detta med all kraft. Vad som fungerar i en landsända kanske inte fungerar i en annan. Annars är både FV:s och FVRF:s engagemang lagom och bra. Föreningarna måste få sköta sig själva utan för stor inblandning.

5) Utnyttjar all fritid jag har med lokala kurser, befodringsutbildning, instruktörstjänst, ungdomsutbildning, styrelsearbete m.m. I dagar räknat ca 1 mån/år.

6) Får regelbundet erbjudande om att delta i mitt luftbevakningskompanis spelkvällar. Men jag har tyvärr oftast inte tid eller möjlighet.

7) Ja.

8) Tveklöst samma försvarsgren igen. Men kanske markförsvaret i stället för luftbevakning. Jag trivs som bäst när jag får syssla med "gröntjänst".

1) Rekryterad 1974 genom F7:s frivilligavdelning. Ville lära mig mera om min krigstjänstuppgift.

2) Som i alla föreningar: Att mina intressen tillvaratas, att utbildningen är bra.

3) Svar på delfråga 1: Ja, men jag tror det kan bli ännu bättre om mer pengar/resurser anslås till frivillig verksamhet. På delfråga 2: Ja, men FVRF:s hela organisation bör bättre anpassas till flottiljernas verksamhetsområde.

4) Att FV i större utsträckning skall använda frivilligt vpl-befäl i sina rep-utbildningar, så att de ges bättre träning i den tjänst de är utbildade till.

5) Jag är beredd att göra mycket för att driva frivillig försvarsverksamhet framåt. F n är jag sekreterare i Göta FVf. Ibland ledare i ungdomarnas utbildning.

6) Vi träffas ett par gånger per år.

7) Ja, det tycker jag (är sambandstroppchef).

8) Har inte ångrat mitt val. Skulle inte vilja byta varken försvars- eller tjänstegren.

1) Intresset för modellflyg och flyg i allmänhet gjorde att jag blev medlem i Stockholms FVf 1966.

2) Att i god kamratanda tillsammans förbättra och utveckla de personliga kunskaperna.

3) I stort sett ja, men mer pengar borde tillföras. Framst utifrån den situation vi har i norra Sverige anser jag FVRF:s organisation bra som den är.

4) Mer kontakt mellan FV och föreningsinstruktörerna. Vidare bör informationen till de fast anställda förbättras. Som aktiv i föreningen betraktas man ofta med både misstänksamhet och undran.

5) Minst ett par veckor per år brukar jag gå på central kurs eller motsvarande. Som vice ordf i Västerbottens FVf är jag engagerad i styrelsearbetet. Fungerar också som föreningsinstruktör.

6) För sex år sedan, på min senaste övning på "min" bas. Detta innebär, att jag inte har en aning om eventuella förändringar som kan ha skett. Kontakten borde naturligtvis vara bättre.

7) Ja, i stort sett. Jag är placerad som stf tp plutchef, men hoppas på befördran som helt svarar mot min utbildning.

8) Det hade säkert blivit FV igen. Eftersom jag sysslat med transporter och bussar hela mitt liv, så hade det blivit samma tjänstegren (transport).

Vad tycker FVRF:s medlemmar om FVRF? Och om Flygvapnet? Vad anser de är bra, och vad vill de ändra på? ☆ ☆ FlygvapenNytt ställde åtta frågor till åtta medlemmar i olika delar av landet. Deras svar ger klara och entydiga besked på åtminstone ett par viktiga punkter: Varför är FV:s stamanställda personal så dåligt informerad om vad de frivilliga sysslar med, och varför följer inte myndigheten upp de frivilligas utbildning genom att krigsplacera dem på befattningar som svarar mot deras kompetens?

1) "Värvad" 1973 av rekryteringsledaren i Skåne. Flygintresserad sedan barnsben. Sökte i åk 8 till FV:s verkstadsskola. Vpl vid F10.

2) Intressant utbildning, gott kamratskap samt att man i större utsträckning mera "handgripligt" får medlemmarna att utbilda sig.

3) Myndigheten har länge visat bristande aktivitet när det gäller att krigsplacera frivillig personal. När enskilda medlemmar agerar på egen hand i frågan har myndigheten blivit irriterad. Här borde FVRF agera mera aktivt, annars är risken stor att utbildningen minskar lokalt och centralt.

4) All FV-personal måste få utförlig information om vad FVRF är och står för. Kan förhoppningsvis uppnås t ex genom FVRF-Bilagan som numer går ut i alla exemplar av FV-Nytt. FV måste å sin sida se till att de frivilliga får krigsbefattningar som svarar mot deras utbildning. Varför utbilda för dyra skattemedel när man sedan inte tillvaratar kompetensen?

5) Sedan 1973 har jag lagt ner ca 5.500 timmar på utbildning, dessutom styrelsearbete i två föreningar. Nu väntar jag på att få rätt krigsbefattning ...!

6) Om frågan avser min bataljonschef, så har jag själv genom frivilligavdelningen sökt och fått kontakt i samband med KFÖ.

7) F n är den för låg. Under KFÖ har jag alltid haft högre befattning än den jag är krigsplacerad i (är tp plut c).

8) FV igen, så klart! Vad FVRF och FV gett under de gångna åren går aldrig att radera ut.

Ingen vill byta försvarsgren – men bra kan bli bättre!



Berndt Saras
Folkare & rätsinge Data FVf

- 1) Försökte bli fältflygare 1969 men gallrades efter tio veckor. Kom i kontakt med frivilligutbildning när jag 1970-71 gjorde värnplikten som trafikledarbiträde vid F21.
- 2) Att den håller samma standard som tidigare, samt att ekonomiska nedskärningar inte går ut över planerad utbildning och kurser.
- 3) Tycker FV ställer upp i den utsträckning som behövs och är mer än nöjd med FVRF.
- 4) Kan inte komma på något särskilt. Saknar inget speciellt utan är nöjd med det som är och har varit.
- 5) Så mycket jag kan och så länge som möjligt. Är varje år på centrala kurser och har gjort ett flertal lokala och regionala kurser /utbildningar. Är fr n utbildningsledare för FVRF-ungdom i Folkare FVf. Efter avslutad fänrik- eller löjtnantskede hoppas jag komma till Köpingsvik eller Bunge som instruktör.
- 6) Har aldrig hört av honom.
- 7) Ja.
- 8) Är bitr luftbevakningsbefäl och skulle ha valt samma försvarsgren och tjänstegren igen. Flyg och flygplan har alltid intresserat mig.



Arne Rundlöf
Upplands FVf

- 1) Påverkades av goda vänner att bli medlem. Att få ställa upp för Sveriges oberoende och frihet är för mig en självklarhet.
- 2) Att frivilligorganisationen tillvaratar och lyssnar på våra önskemål, samt i möjligaste mån förverkligar dem.
- 3) Ja, med tanke på de ekonomiska ramarna FV har. Kanske blir det ibland onödigt "snack" om den utrustning vi behöver, men sådant brukar vi klara ut gemensamt.
- 4) Att den långa befordringskursen till fk i Halmstad delas på två kurser. Bef. kurser i FV-regi vintertid, eftersom det ibland är lättare komma ifrån arbetet på vintern än sommaren.
- 5) Upp till sex veckor per år har jag avsatt till kurser i FVRF:s regi de senaste åren. Dessutom styrelseuppdrag i Upplands FVf. Det fungerar bra, tack vare att familjen ofta kunnat följa med.
- 6) Honom hör jag inte av så ofta. Kontakten med FV fungerar dock utmärkt via frivilligavdelningen vid F16.
- 7) Ja. FV har följt upp min utbildning och placerat mig på rätt tjänst.
- 8) Valet hade blivit detsamma. Jag är luftbevakningsbefäl och trivs med det. Har jobbat 25 år med civil transporttjänst. Att välja motsvarande tjänstegren hade inneburet en mängd upprepningar av mina yrkeskunskaper.



Olle Bohm
Malmens FVf

- 1) Fick 1976 rekryteringsbrev från Malmens FVf, där jag erbjöds möjlighet att stanna inom FV. Blev luftbevakare.
- 2) Att jag ges god instruktion om hur jag skyddar mig själv och andra i händelse av ofred. Att jag lär mig fungera bra i min krigsbefattning och som frivilliginstruktör. Bra kamratskap samt att få veta mer om FV och det övriga totalförsvaret.
- 3) Det är mycket viktigt att man tänker på medlemmens familj. Nöjda familjemedlemmar betyder fler kursdeltagare och FVRF-anslutna. Detta gäller både lokala arrangemang och centrala kurser.
- 4) Önskar få möjlighet att göra studiebesök i olika anläggningar inom FV (Stril), eftersom detta är "mitt" område.
- 5) Deltager redan i många av föreningens styrelsemöten och kurser samt i spelkvällar som anordnas av Stril. Ibland som instruktör.
- 6) En spelkväll 1984.
- 7) Ja.
- 8) Det jag har och är, det är jag nöjd med.



Roland Färlind
Skaraborgs FVf

- 1) Ville ha utökade kunskaper på frivillig basis. Gick med i föreningen i samband med en omskolningskurs till Ls-tjänst 1977.
- 2) Det skall ge möjlighet delta i fortlöpande utbildning/information för att bibehålla kunskaperna i krigsbefattning. Försvarsupplysning och studiebesök är också viktigt.
- 3) FV borde ställa upp ännu bättre. FVRF fungerar väl med tanke på dess små resurser.
- 4) FV och FVRF borde vara mer öppna för nya uppslag och idéer från medlemmar. Lokal befordringsutbildning i form av veckoslutskurser bör få genomföras. Medel avsedda endast för utbildning mot krigsbefattning är inte tillräckligt för att medlemmarna skall stanna i FVRF.
- 5) Anser att jag redan ger tillräckligt av min fritid till FV och FVRF. Är nämligen engagerad i styrelsearbete, rekryteringsutställningar och studiebesöksarrangemang.
- 6) Har aldrig hört något. Vet inte vem han är.
- 7) Har inte fått den krigsplacering som svarar mot genomförd frivilligutbildning. Uppföljning av genomförda kurser/befordringar fungerar inte tillfredsställande vid krigsplacerande myndighet. Motiveringen för ytterligare frivilligutbildning har därför minskat. Många andra medlemmar har också drabbats av detta.
- 8) Samma försvarsgren, annan tjänstegren. Troligen flygfältsingenjör eftersom mitt civila arbete är mera likartat.

Medlemsantalen i de frivilliga försvarsorganisationerna utgör cirka tio procent av vårt lands befolkning. Sammantaget är de därigenom en av våra allra största folkrörelser. Och definitivt den största fredsrörelsen. Alla som är med i denna kombinerade freds- och folkrörelse är övertygade om att vårt land är värt att försvara, att det kan försvaras, att det skall försvaras och att vi skall kämpa för frihet och oberoende och för vårt fria och självständiga samhällssystem.

Tvåpartiförslaget till ny försvarsöverenskommelse ger tyvärr inte med samma tydlighet uttryck för viljan att kraftfullt försvara landet, som den man finner hos de människor som frivilligt engagerar sig i försvaret. Ett försvarsbeslut i samma linje kommer därför att ställa ännu högre krav på våra frivilliga försvarsarbetare.

Och alla vi som har vår dagliga gärning tillsammans med dem, vi vet att de lojalt kommer att göra denna extra anspänning som nu och framgent kommer att krävas av dem. I tider av oro har de alltid troget ställt upp till landets försvar. Vi behöver t ex bara erinra oss framväxten av den frivilliga befälsutbildningen, med sina rötter i Landstormen.

FRIVILLIG BEFÄLSUTBILDNING *nu allt viktigare!*

AV Överstelöjtnant BURT ISRAELSSON

Frivillig befälsutbildning anordnades första gången i Stockholm 1903. Intresset växte och Landstormsföreningar bildades över hela landet. 1912 hade frivilligrörelsen fått en sådan dimension att Sveriges landstormsföreningars riksförbund bildades.

Den huvudsakliga verksamheten be-

stod i att på frivillig väg utbilda landstormsofficerare. 1915 började man även att ägna sig åt ungdomsverksamhet – landstormspojkar.

●● Vid första världskrigets utbrott 1914 kunde man konstatera vissa brister hos befälet. 900 befäl gjorde då en underdå-

nig hemställan hos Konungen om att under sex veckor få ställa all sin tid och alla krafter till förfogande för att frivilligt gå igenom särskilt anordnade befälskurser.

Vid krigsutbrottet den 1 september 1939 inkallades Landstormen ännu en gång. 32 000 landstormsmän ryckte in för att vakta våra kuster. Detta var den sista

stora landstormsinsatsen. – Genom 1942 års försvarsbeslut, då utbildning av värnpliktiga officerare och underofficerare infördes, upphörde landstormen.

●● Landstormsföreningarnas centralförbund ombildades (1943) till CFB, Centralförbundet för befälsutbildning. CFB blev centralorganisation för den frivilliga befälsutbildningsrörelsen, FBU-rörelsen.

Till CFB anslöt sig efterhand fler befälsutbildande förbund, t ex FVRF/Flygvapenföreningarnas Riksförbund. FVRF är "vår egen" befälsutbildande frivilligorganisation, där våra flygvapenvärnpliktiga kan hålla en fortsatt levande kontakt med Flygvapnet och genom frivillig befälsutbildning uppnå en högre kompetens. Andra självständiga frivilligorganisationer har anslutit sig till CFB som s k specialförbund, t ex Svenska Brukshundklubben (SBK) och Sveriges Kvinnliga Bilkärars Riksförbund (SKBR).

Den till CFB anslutna FBU-rörelsen med specialförbunden består för närvarande av ca 140.000 medlemmar. –

Statsbidraget för hela FBU-rörelsen är för budgetåret 86/87 ca 50 milj kr.

●● Den frivilliga befälsutbildningen sker dels i hemorten, dels vid centralt anordnade kurser.

Hemortsutbildningen sker på kvällar och under veckoslut vid regementet, flottiljen osv. Den omfattar som regel kompletterings- och repetitionskurser i ämnen där kunskaperna och färdigheterna behövs förbättras.

Den utbildning som leder till en högre kompetens, en högre grad, genomförs nästan uteslutande som veckolånga kurser vid någon av de många kursgårdar som de olika FBU-förbunden driver sedan många år. Kurserna går både vinter och sommar. Huvuddelen av den centrala kursverksamheten pågår dock under sommaren, under den s k industrisemestern. Detta för att så många som möjligt ska kunna komma ifrån sina arbeten.

Utbudet i den centrala kursverksamheten framgår av den "**FBU kurskatalog**" som ges ut av CFB en gång per år och som bl a sänds till alla FVRF-medlemmar. Kurskatalogen finns också på flottiljens frivilligavdelning. Be att få titta i den nästa gång Du besöker frivilligavdelningen för att diskutera frivilligutbildning.

De centrala kurser som är anordnade speciellt för flygvapenvärnpliktiga finns även angivna i **CFV Produ**.

●● Ett grundläggande inslag i Landstormsutbildningen var, att familjen skulle följa med när far i huset frivilligt lät utbilda sig för att kunna försvara landet. Myndigheternas bistånd med resurser var på den tiden ytterst knappt tilltagna. Mor fick då ofta hjälpa till att både laga och servera maten till hungriga landstormsmän. – Det var på så sätt som Stockholms Landstormskvinnor – föregångaren till våra dagars SLK/Riksförbundet Sveriges Lottakörer – kom att uppstå.

Denna känsla för familjesammanhållning lever kvar även i våra dagars frivilliga befälsutbildning. Av hävd är därför kursgårdarna "familjevänliga". Det innebär att familjemedlemmar har möjlighet att följa med far till utbildningsplatsen. Medan far får alla kostnader betalda av statsmedel får medföljande familjemedlemmar betala för kost och logi – dock till en jämförelsevis låg kostnad.

Försvaret behöver fler värnpliktiga officerare. Man blir det i Flygvapnet genom att gå med i någon av FVRF:s lokalföreningar, som finns över hela landet. Utbilda Dig i:
▶ Markförvarstjänst ▶ Luftbevakningstjänst, m m ▶ Transporttjänst.



Foto: Curt Israelsson



Med familjen i Köpingsvik

Förutsättningen för att få delta i frivillig befälsutbildning är att man är medlem i en frivilligorganisation som har befälsutbildning på programmet, t ex FVRF.

●● F n används tre kursgårdar för utbildning av FVRF-medlemmar, en kursgård under vintern och två under sommaren.

Flikens kursgård (nära Norberg) där bl a vinterutbildning i transporttjänst genomförs. F16 är kursanordnande myndighet. På kursgården finns det 78 sängplatser.

Köpingsviks kursgård, "Lägerhyddan" (nära Borgholm) är med sina 292 sängplatser en av de största FBU-kursgårdarna. Den används sommartid under fyra veckor för befattningsskeden och instruktörsskeden m m i den frivilliga befälsutbildningen. F17 är kursanordnande myndighet.

Väma Sverige

På **Källvikens kursgård** (nära Strömstad) genomförs under fyra sommarveckor de allmänmilitära skedena i befälsutbildningen. Dessutom anordnas vissa kompletteringskurser – t ex i ledarskap, markförsvars- och sjukvårdstjänst. F7 är kursanordnande myndighet. Källviken har 230 sängplatser.

●● En flygvapenvärnpliktig som har in-

FRIVILLIGT

Källviken ligger nära Strömstad ... och Norge

trasse och fallenhet (vitsord lägst X77) kan frivilligt utbilda sig till befäl eller höja den befälsnivå till vilken han blev utbildad under grundutbildningen. Han kan genom befälskurser och praktik (tjänstgöring i befattningen) avancera till den högsta plutonbefälsgraden, löjtnant.

Värnpliktsofficeren har en god utbildning bakom sig när han blir utnämnd i graden.

Men även för honom gäller det gamla talesättet: *Övning ger färdighet!* Det är därför viktigt att alla tillfällen tas tillvara att ge honom fortsatt träning i sin chefsroll. Ett sätt kan vara att erbjuda honom frivillig tjänstgöring vid flottiljen för täckande av brist på befäl. Det gynnar både honom och flottiljen, som får en skickligare värnpliktsofficer i något av sina krigsförband.

C FSI/Priv

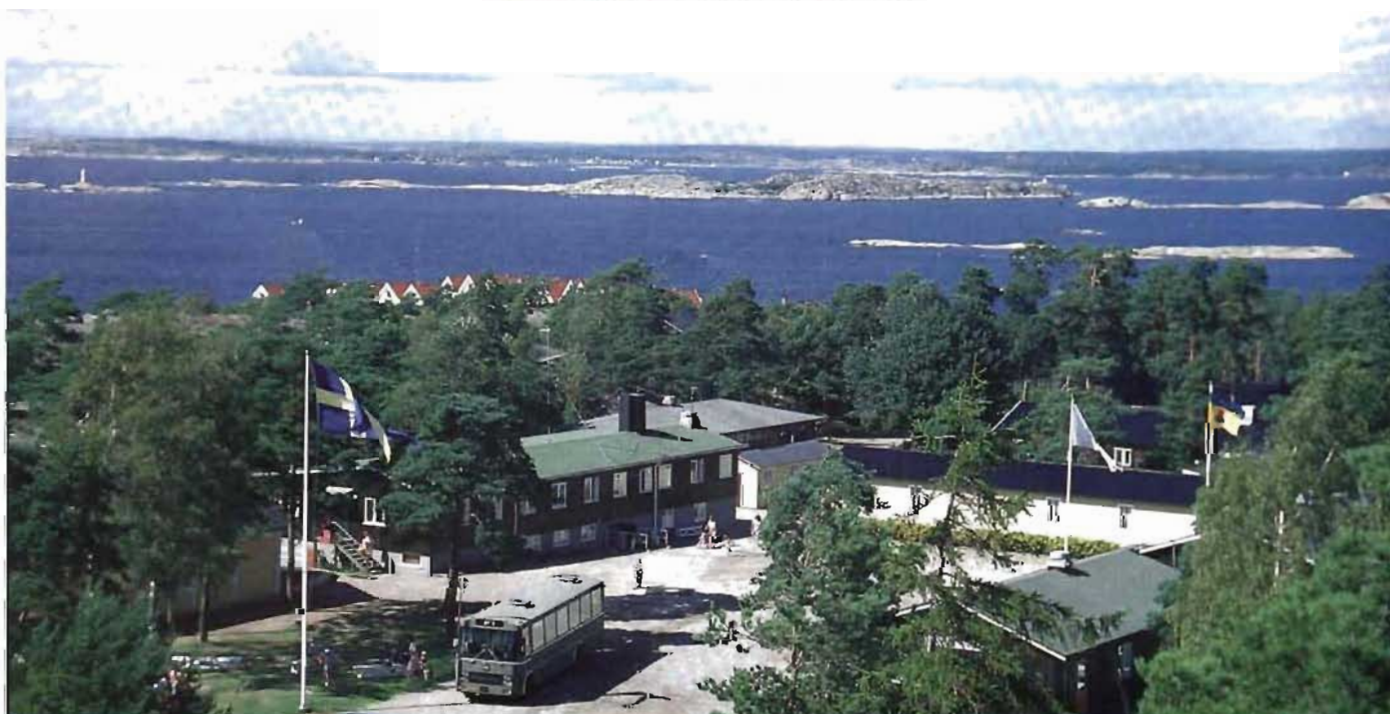
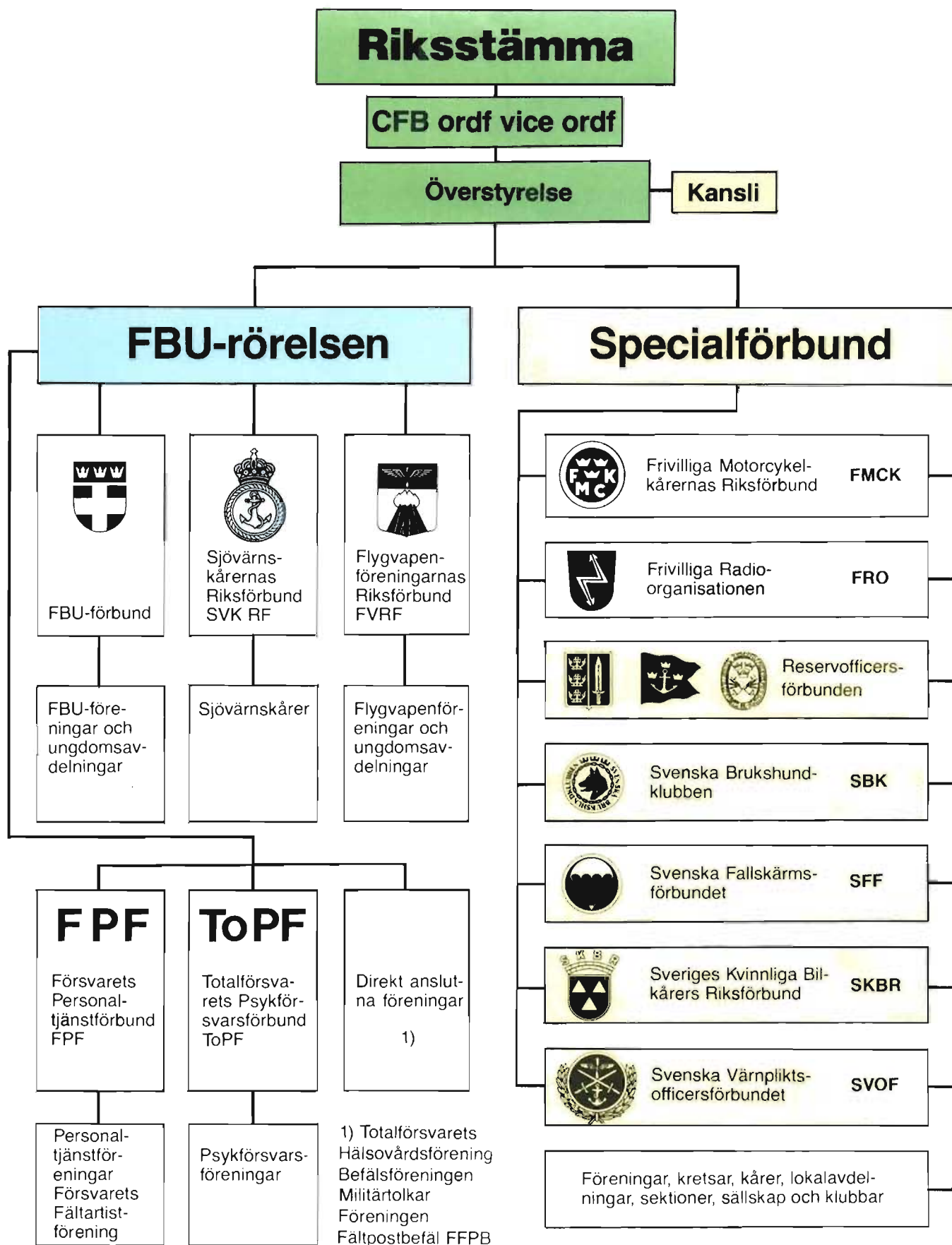


Foto: Curt Israelsson

CENTRALFÖRBUNDET FÖR BEFÄLSUTBILDNING



Specialförbunden är självständiga riksorganisationer, anslutna till CFB

922 lokala föreningar (motsv) - en landsomfattande ideell organisation

Masskorsband

Tjänste
Taxe perceue
Sverige

PREN

FÖRSVARSMAKTEN
Flygstaben
104 50 Stockholm

SW • ISSN 0015-4792



F10 ömsar 35-skinns – från "Filip" till "Johan"



Foto: Hjalmar Aneffjord & Urban Mörén